

המאור המבואר

מסכת מועד קטן

איורים צבעוניים בתלת מימד,
וטבלאות לסיכום מחלוקות,
לבאר ולהאיר את סוגיות מסכת
מועד קטן, ולקרבן אל דעת
הלומד באופן מוחשי





**כל הזכויות שמורות
להוצאת "מאורות הדף היומי"**

אין להעתיק או להפיץ ספר זה או קטעים ממנו בשום צורה ובשום אמצעי אלקטרוני או מכני, לרבות צילום והקלטה, ללא אישור בכתב מהמו"ל.

גרפיקה ועימוד: חיים דיקמן
גרפיקה ותלת מימד: עמיר כהן (כץ)
הפקה: חיים וקסלר

להערות והארות:
"מאורות הדף היומי"
ת. ד. 471 בני ברק
פקס: 03-7601020

בפתח השער

שבט ה'תשס"ז

שפתי רננות יהלל פיננו, רון שיר ושבח לנותן התורה, ובחסדו כי גבר עלינו, אנא לידינו את הזכות הכבירה להעניק לשוחרי תושיה מתנה נאצלה דוגמת יצירת מופת כספר חשוב זה אשר בשמו יכונה "המאור המבואר", היוצא לאור על ידי "מאורות הדף היומי" בראשות הרה"ג ר' חיים דוד קובלסקי שליט"א, ששמו נודע בהפצת לימוד התורה הקדושה לרבים, ופועל גדולות ונצורות להמתיק את התורה על לומדי הדף היומי ולהרחיב מעגלי הקדושה.

"המאור המבואר" כן כשמו כן הוא, בו יבוארו יאירו וילובנו ענייני המסכת דיניהן ופרטיהן, כשהן מוגשות בשרטוטי המחשבה ממוחשבים מעשה ידי אמן, כדי לקרב את הלומדים הנכבדים קירבה מוחשית אל סוגיות הגמרא וההלכות העוסקות בדיני חול המועד, דיני אבלות ועוד. במסכת זו התווספו גם טבלאות לסיכום מחלוקות.

מה נכבד היום הזה, כאשר לאחר חודשי עבודה ממושכים ביגיעה מרובה, זוכים אנו לברך על המוגמר ולהעלות על שולחן מלכים, מאן מלכי רבנן, דבר שלם נאה ומתקן כאשר תחזינה עיניכם מיישרים, לתועלת לומדי התורה שיהא לפנייהם כשולחן הערוך ומוכן לסעודה.

טרם העיון בתמונות יש להבהיר, כי פעמים שנפסקה הלכה בשונה מן המובא בסוגיית הגמרא ובאיורים שלפנינו, ולפיכך - אין להסיק הלכה למעשה על פי האיורים. מטרתנו העיקרית היא המחשה והבהרה, ולא לקבוע מסמרות בהלכה.

* * *

התודה והברכה לצוות תלמידי החכמים, אשר יגעו ושקדו, להוציא דבר נאה ומתקבל, בלא לחסוך רוב אונים ואמץ - כח, אשר הקדישו מזמנם להגיה ולברר הסוגייה עד תומה.

* * *

יבורכו משמים, צוות הגרפיקאים, מומחים לעיצוב ותלת מימד, ויתר עובדי מאורות הדף היומי, שנרתמו במסירות להשלמת המלאכה.

המערכת

הסבר מושגים בחקלאות – ובקשר למה הוזכרו

למה הוזכר	הסבר	המושג	
אב מלאכה שנאסר בשבת ובשביעית והותר בכלאים.	היפוך הקרקע כדי לרככה, שתהא נוחה לזריעה	"חרישה"	1.
אב מלאכה שנאסר בשבת, שביעית וכלאים	הכנסת זרעים באדמה. זריעה בתבואה ונטיעה באילן	"זריעה" "נטיעה"	2.
אב מלאכה שנאסר בשבת ובשביעית	תלישת פירות או תבואה מן הקרקע קצירה בתבואה, ובצירה בגפן	"קצירה" "בצירה"	3.
לרבה - תולדת מלאכת חורש בגלל ריכוך הקרקע לרב יוסף - תולדת מלאכת זורע בגלל האצת הצמיחה (ב/ב)	השקאה לעיקרי הזרעים, לשפר את גדילתם, ולרכך את הקרקע	"השקאת מים לזרעים"	4.
"המחפה בכלאים לוקה, שנאמר לא תזרע כלאים" (ב/ב)	כיסוי הזרעים בעפר	"חיפוי"	5.
לרבה - תולדת מלאכת חורש, מפני שתוצאת הניכוש היא ריפוי הקרקע ² לרב יוסף - משום מלאכת זורע, שמשפר את גידול העשבים הנותרים (ב/ב)	עקירת שורשי העשבים השוטים	"ניכוש"	6.
אסור בשביעית (א/ג)	קציצת ראשי העשבים השוטים	"כיסוח"	7.
חפירה חדשה אסורה בשביעית, אולם לעדור חפירה שנסתמה - מותר ³ (א/ג)	חפירה תחת האילן לריכוך הקרקע, עידור בגפן, קשקוש בזיתים	"עידור" "קשקוש"	8.
א. "זומר וצריך לעצים חייב שתים" (ב/ב) ב. אסור בשביעית (א/ג)	חיתוך ענפים יבשים, זמירה בגפן וקרסום באילן	"זמירה" "קרסום"	9.
אסור בשביעית (א/ג)	דילול ענפי האילן	"זרוד"	10.
אסור בשביעית (א/ג)	סמיכת אילן צעיר העומד לפול	"פסוג"	11.
אסור בשביעית (א/ג)	הנחת זבל בעיקרי האילן	"זיבול" ⁵	12.
אסור בשביעית (א/ג)	הוצאת אבנים שעל עיקרי האילן	"פירוק"	13.
אסור בשביעית (א/ג)	כיסוי שורשים מגולים באבק ⁶ או הסרת האבק ⁷	"איבוק"	14.
אסור בשביעית (א/ג)	עושים עשן תחת האילן, כדי שישרו מעליו התולעים. ⁸ או הרתחת חומרים שעששנם מפטם את האילן ⁹	"עישון"	15.
מותר בשביעית (א/ג)	חריצים בקרקע סביב לאילן, שיתמלאו מים	"מילוי מים לנקעים"	16.
חפירה חדשה אסורה בשביעית, אולם לחפור גומה שנסתמה מותר (ב/ד)	חפירת גומה תחת הגפן למלאותה מים	"עשיית עוגיות לגפנים"	17.

1. להלן ג' דברים ששייכים גם באילן וגם בתבואה (תוס' 5. להלן ד' דברים ששייכים רק באילן והתיקון אינו בגוף

רא"ש).

האילן (תוספות הרא"ש).

2. ע"פ תוספות.

6. רש"י.

3. ע"פ רש"י.

7. ערוך.

4. להלן ג' דברים ששייכים רק באילן, והתיקון הוא

8. רש"י.

באילן עצמו (תוספות הרא"ש).

9. תוספות הרא"ש.

דף ב' ע"א

1

מתני', בית השלחין.

וברע"א, קדה שהיא עומדת בהר
ולריך להשקותה תמיד.

ובר"ן, והוא דליכא טירח יתירה. והיינו
שמשקה על ידי מערכת תעלות
השקיה של מי מעיין

(וברע"ב דכל זה בשדה תבואה אבל
בשדה אילן אסור במועד ומותר
בשביעית).



דף ב' ע"א

2

מתני', לא ממזי הגשמים.

ובר"ן כשיחסרו המים (כיון שאינם
נובעים) יהי צורך לדלות



דף ב' ע"א

3

מתני', ולא ממזי הקילון.

וברע"ב, קילון הם מים של בור עמוק,
ובו מי גשמים מכונסים.

ובפירוש המשניות לרמב"ם, לפי
שצריך להשקות מהמים בדלי ויש
בו עמל הרבה.



דף ב' ע"א - ע"ב

הגמרא מבררת מי הוא התנא של משנתנו, המתיר להשקות בחול המועד רק אם התמלאו שני תנאים א. אין טרחה ב. יש הפסד כשנמנע

דעות החולקים		משנתנו	ר' אליעזר בן יעקב	ר' מאיר	ר' יהודה	ר' אלעזר בן עזריה
הפסד וטרחה	דוגמא: השקיית בית השלחין (הפסד), במי קילון (טרחה).	אסור: "אבל אין משקין לא ממי הגשמים ולא ממי הקילון"	לא נתפרשה דעתו	לא נתפרשה דעתו	אסור: "לא יפנה אדם אמת המים וישקה לגינתו"	אסור: "לא כך ולא כך"
הפסד ללא טרחה	דוגמא: השקיית בית השלחין (הפסד), במי מעיין ישן (אין טרחה).	שהרי נתמלאו שני התנאים: א. יש הפסד כשימנע מוהשקאה. ב. אין טרחה בהשקאה זו.	מוותר			
אין הפסד ואין טרחה	דוגמא: השקאת בית הבעל (אין הפסד), במי מעיין ישן (אין טרחה).	אסור: "משקין בית השלחין" משמע אבל לא בית הבעל	אסור: "ובלבד שלא ישקה את השדה כולה"	מוותר: "מעיין היוצא בתחילה משקין ממנו אפילו שדה בית הבעל"	אסור: "מעיין היוצא בתחילה אין משקין אלא שדה בית השלחין"	לא נתפרשה דעתו
אין הפסד ויש טרחה	דוגמא: השקאת בית הבעל (אין הפסד), במי קילון (יש טרחה).	אסור מאחר שלא נתקיים אף תנאי, שהרי אין הפסד ויש טרחה בהשקאה זו.				
כדעת מי מהתנאים סוברת משנתנו		לא, מאחר ולא גילה דעתו במקרה של הפסד וטרחה.	לא, חולק במפורש על משנתנו וסובר שמוותר כשאין הפסד ואין טרחה.	כן, בשני המקרים (הפסד וטרחה, וגם אין הפסד ואין טרחה) סבור כמשנתנו שאסור.	לא, מאחר שכן אסור להשקות ממעיין חדש כשאין הפסד - ומשנתנו מתירה.	

1. עיין מהרש"א וקרני ראם ב/ב שנחלקו בדעתו.

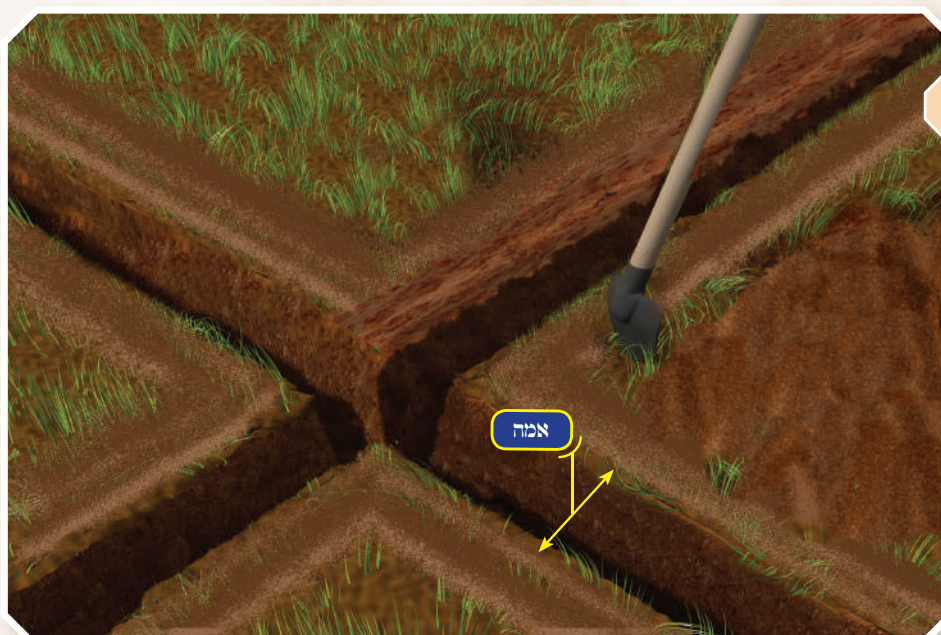


דף ב' ע"א

4

מתני', ואין עושין עוגיות
לגפנים.

וברש"י (לקמן ג.) חופר גומא
תחת הגפן, ליתן בו מים.



דף ב' ע"א

5

מתני', עושין את האמה.

וברש"י, קרויין אמה לפי שהן רוחב
אמה ברום אמה.

המאור המבואר

מסכת מועד קטן

פרק ראשון
משקין בית השלחין

דף ב' ע"א

דף ב' ע"א

6

גמ', בית הבעל.

ובכש"י, שדה הוא בעמק, ואינו
לריד להסקותה.



דף ב' ע"א

7

גמ', מושכין את המים
מאילן לאילן.

ובכש"י, אם יש מים תחת אינן אחד
עושין דרך קטן מאילן לאילן וכו'.



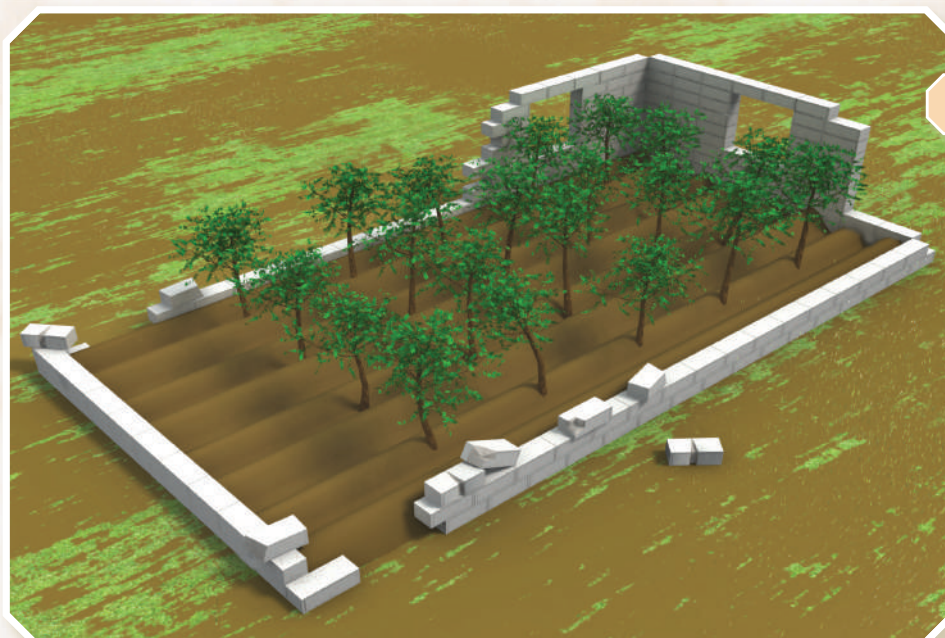
דף ב' ע"א

8

גמ', ולחורבתו.

ובתוס', מקום שחרבו אילנותיו,
וחרשו וזרעו ונטעו.





9

דף ב' ע"א

גמ', ולחורבתו.

ובתוס', אי נמי, חרב ביתו ועשאו
גינה.



10

דף ב' ע"ב

גמ', המנכש.

וברש"י, תולש עשבים רעים מתוך
הטובים.



11

דף ב' ע"ב

גמ', זומר.

וברש"י (לקמן ג'). מחדק ענפים
יבשין של גפן.

המאור המבואר

מסכת מועד קטן

פרק ראשון
משקין בית השלחין

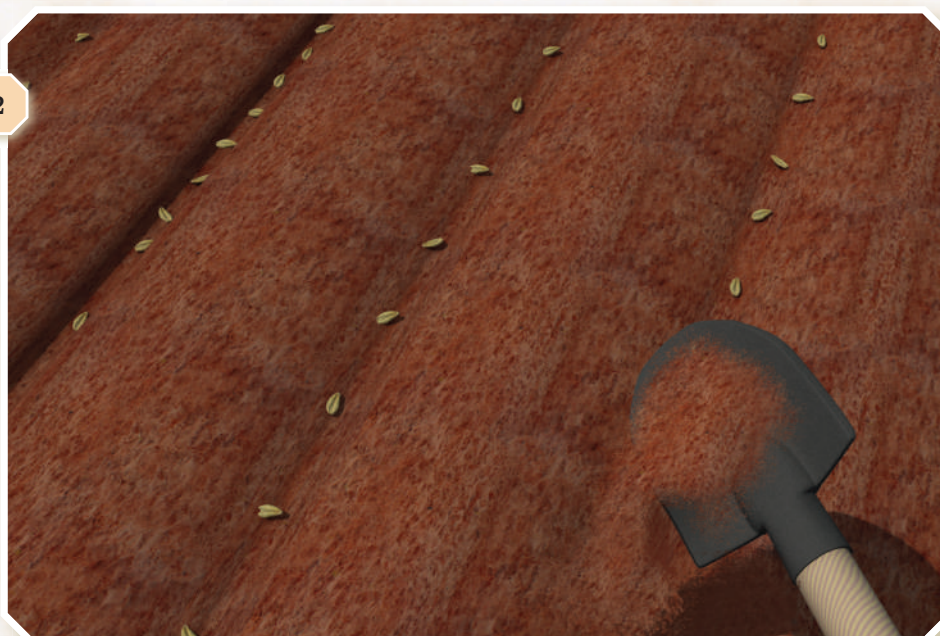
דף ב' - ג'

דף ב' ע"ב

12

גמ', המזחפה.

וברק"י, שמכסה את הזרעים בעפר.



דף ג' ע"א

13

גמ', ולעידור.

וברק"י, שחופר תחת הגפנים לרפוי
ארעא.



דף ג' ע"א

14

גמ', ולכיסוח.

וברק"י, בנשכים, שחותך הרעים
מן המזובים.



המאור המבואר

מסכת מועד קטן

פרק ראשון
משקין בית השלחין

דף ג' ע"א



דף ג' ע"א

15

גמ', מפסגין.

וברש"י, סומכים האילן שהוא רענן
יותר מדלן.

וראה בהגהות יעב"ץ.



דף ג' ע"א

16

גמ', מזבלין.

וברש"י, מניחים זבל בעיקרי האילן.



דף ג' ע"א

17

גמ', מפרקין.

וברש"י, אבנים שעל עיקרי האילן.



המאור המבואר

מסכת מועד קטן

פרק ראשון
משקין בית השלחין

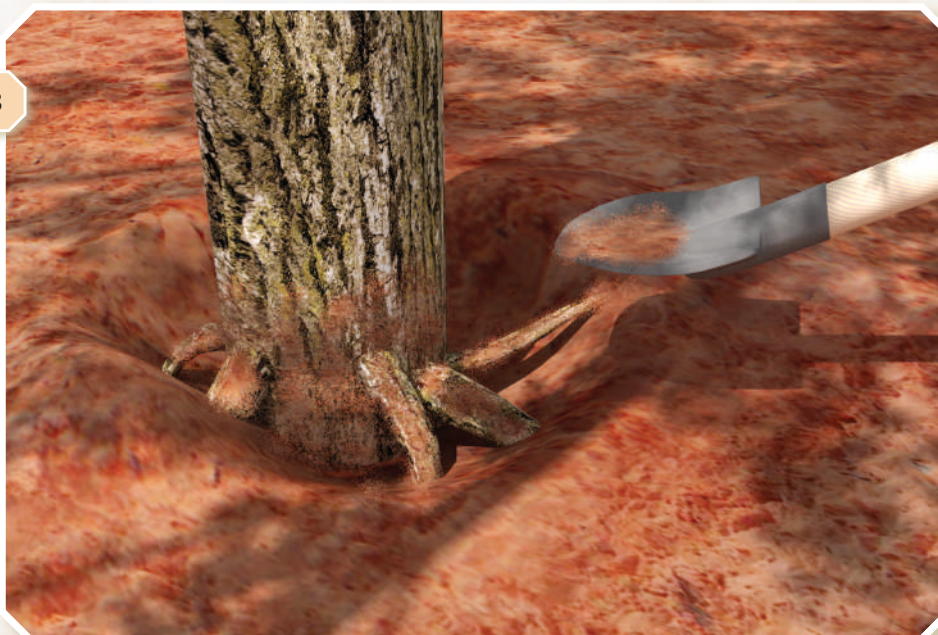
דף ג' ע"א - ע"ב

דף ג' ע"א

18

גמ', ואין מאבקין.

ובכ"י, ששרשיו נראין, ומכסין
אותו באבק.



דף ג' ע"א

19

גמ', ואין מועשנין.

ובכ"י, עושין עשן תחת האילן, כדי
שיתקרו התולעים שעליו.



דף ג' ע"ב

רב דימי אמר ששמע מימרא בעניין מצוות שביעית (שמיטה) ואינו יודע פירושה. כה דבר המימרא (תרגום): "היה מקום לומר
שילקה על התוספת אך קיימת דרשה שפטור" נחלקו רבי אלעזר ורבי יוחנן בפירושה

הדעות החולקות הפרטים	רבי אלעזר	רבי יוחנן
"תוספת"	חרישה בשנה השביעית, ומכונה תוספת מפני שאינה מפורשת בתורה.	חרישה בערב שביעית, שהיא "תוספת" על שנת השמיטה.
מדוע "היה מקום לומר שילקה"	ציווי התורה על איסור שביעית, נאמר בלשון "כלל ופרט וכלל": כלל - שבת שבתון יְהִי לָךְ (לא כתוב מאיזו מלאכה לשבות). פרט - "שָׁדֶךְ לֹא תִזְרַע וְכַרְמְךָ לֹא תִזְמֹר" (המלאכות פורטו). כלל - שנת שבתון יְהִי לָךְ. במקום כזה דורשים שב"כלל" נאסר כל הדומה ל"פרט". לפיכך, חרישה הדומה ל"פרט" - זריעה, אסורה. ¹	מן הפסוק בְּחֵרִישׁ וּבְקָצִיר תִּשְׁבֹּת ² יש ללמוד שחריש בערב שביעית שנעשה לצורך פירות שביעית - אסור.
הדרשה שפטור	התורה מציינת "כרמך לא תזמור", אף על פי שזמירה היא תולדה של זריעה שכבר נאמרה. ללמדנו - רק תולדה זו נאסרה ולא תולדות אחרות, ולכן חרישה מותרת.	בלימוד "גזירה שווה" משבת, כשם שבשבת לא נצטוונו על "תוספת" ³ , כך בשביעית אין איסור לחרוש בשיטת ⁴ .

1. ויקרא כ"ה ד, 2. שם פסוק ה. 3. גמרא עמוד א. 4. שמות לד/כא. 5. מלבד תוספת כל שהוא - תוספות. 6. גמרא ד/א.



דף ג' ע"ב

בטבלה זו שלשה שלבים.

א. בסוגייתנו מבואר דין "תוספת שביעית", שאסור לחרוש בשנה השישית לצורך השנה השביעית.

ב. נחלקו בית שמאי ובית הלל מומתי חל דין "תוספת שביעית".

ג. בגמרא נחלקו אמוראים אם יש כיום דין תוספת שביעית.

שלב א'						
הדעות החולקות		ר' עקיבא		ר' ישמעאל		
תוספת שביעית מדאורייתא	מקור	שנאמר' "בְּחֶרֶשׁ וּבְקִצִּיר תִּשְׁבֹּת".		הלכה למשה מסיני		
	זמן האיסור	לא פירש		שלושים יום קודם שביעית		
שלב ב'						
בית שמאי אומרים: איסור "תוספת" מעת שהחרישה אינה מועילה לפירות שישית	לפי שיטת רבי עקיבא, הם נחלקו בפירוש דין התורה.		לפי שיטת רבי ישמעאל, הם נחלקו בדין "תוספת" מדרבנן.			
	בית הלל אומרים: איסור "תוספת" מחג השבועות					
שלב ג'						
תקנת רבן גמליאל	ר' אבהו		ר' יוחנן		רב אשי	
	לר"ע	לר"י			לר"ע	לר"י
	רבן גמליאל לא תיקן מאומה ונותר דין התורה	רבן גמליאל לא תיקן מאומה ונותר דין התורה			רבן גמליאל לא תיקן, אלא שמלכתחילה ההלכה למשה מסיני נאמרה רק לזמן שבית המקדש קיים, אך כיום אין דין תוספת.	

1. שמוות לד/כא.



דף ג' ע"ב

גמ', עשר נטיעות.

וברש"י, המפוזרות בתוך בית סאה
שהוא נ' על נ' וכו'.

המאור המבואר

מסכת מועד קטן

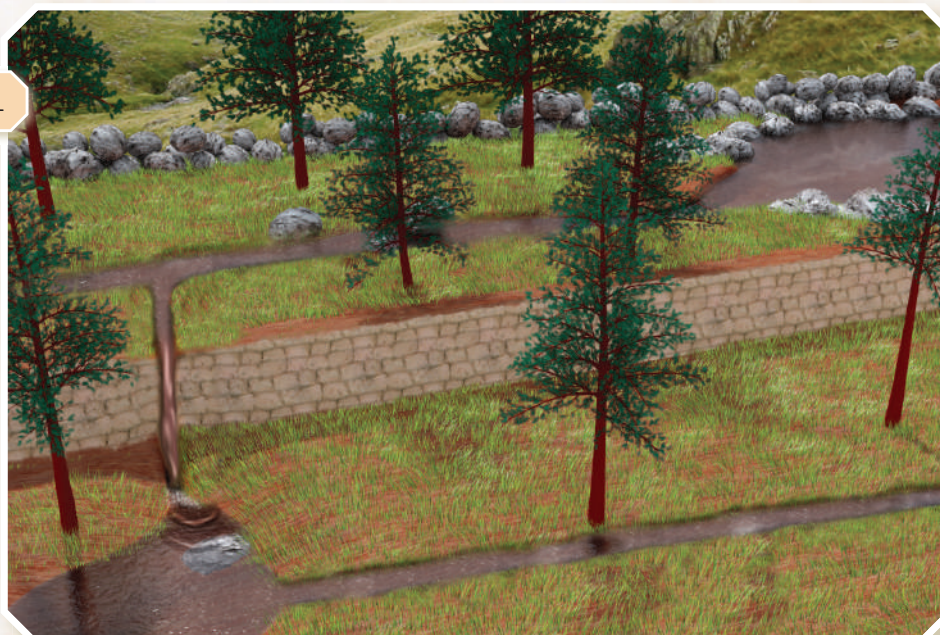
פרק ראשון
משקין בית השלחין

דף ד' ע"א - ע"ב

דף ד' ע"א

21

גמ', בריכה שנוטפת מים
משדה בית השלחין זו,
מותר להשקות ממנה
שדה בית השלחין
אחרת... ועדיין היא
מטפטפת... והוא שלא
פסק מעיין ראשון.



דף ד' ע"ב

22

גמ', המידל בגפנים.

ובכ"י, תולש בגפנים, שישן ביחד
יותר מדלי.

בפאה פרק ז' משנה ה' פי' הר"ש
שמוציא עצי הגפנים המיותרים.
אמנם הרמב"ם פי' שמדלל את
הענפים.



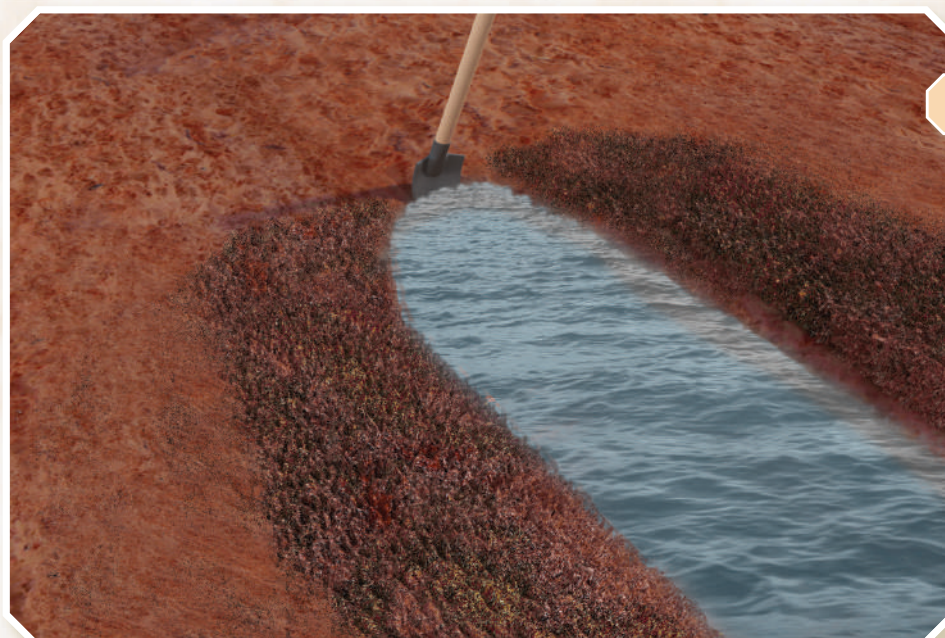
דף ד' ע"ב

23

גמ', מפני שמכשיר אגפיה
לזריעה.

ובכ"י, כשחופר האמה, ומניח
העפר שבאמה על שפת האמה,
מתקן אגפיה לזריעה, דעבד לה
ארעא רכיכא.

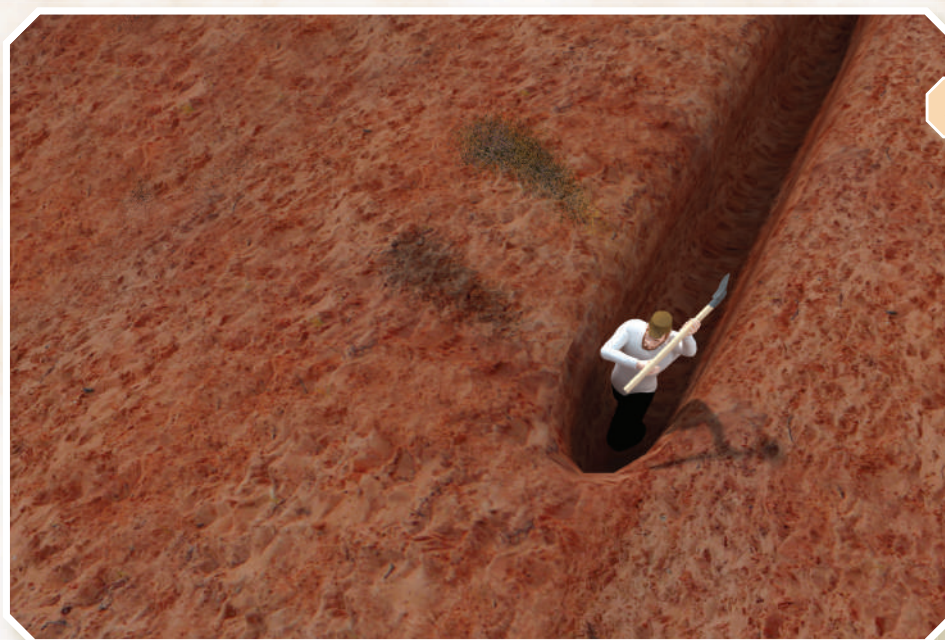




24

דף ד' ע"ב

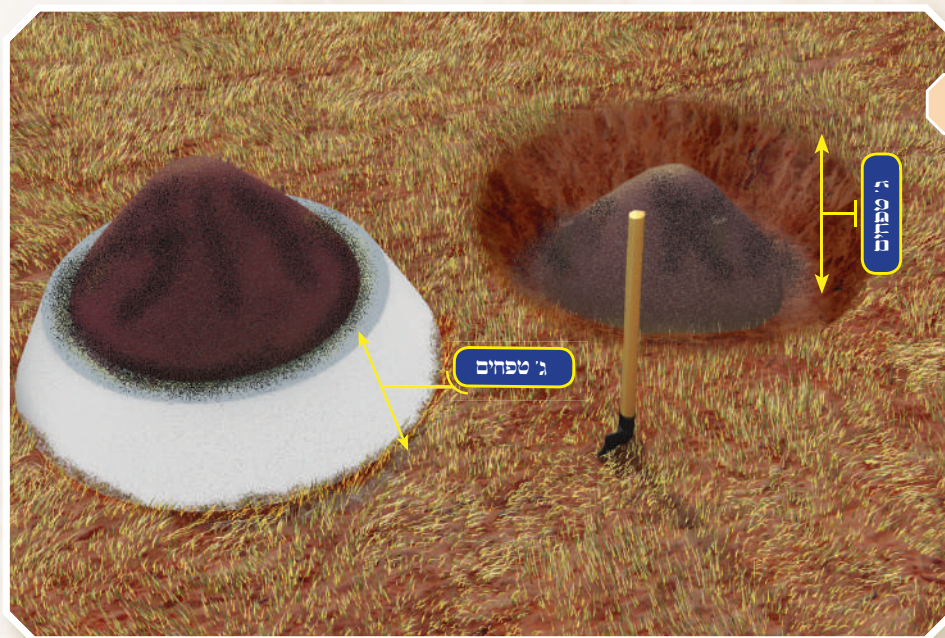
גמ', דקא אתו מיא בתריה.
וברק"י, דכי חפר באמה, אתו
לאלתר מים וכו'.



25

דף ד' ע"ב

גמ', דקא שקיל מיניה,
ושדי לבראי.
וברק"י, דחפיר באמה, וקדי עפר
לבראי רחוק מאגפי אמה וכו'.



26

דף ד' ע"ב

גמ', עד שיעמיק שלשה
טפחים, או עד שיוגביה
ג' טפחים.
וברק"י, דמוכחא מלתא דלא עבד
כדי לזבל קדשו בקביעות.

המאור המבואר

מסכת מועד קטן

פרק ראשון
משקין בית השלחין

דף ה' ע"א

דף ה' ע"א

27

גמ', ולא שפין את סדקיהן.



דף ה' ע"א

28

גמ', לקווצ את הדרכים.



דף ה' ע"א

29

גמ', שכל דמים שונשפכו
שם.

וברש"י, כגון בקוליס בדרכים.



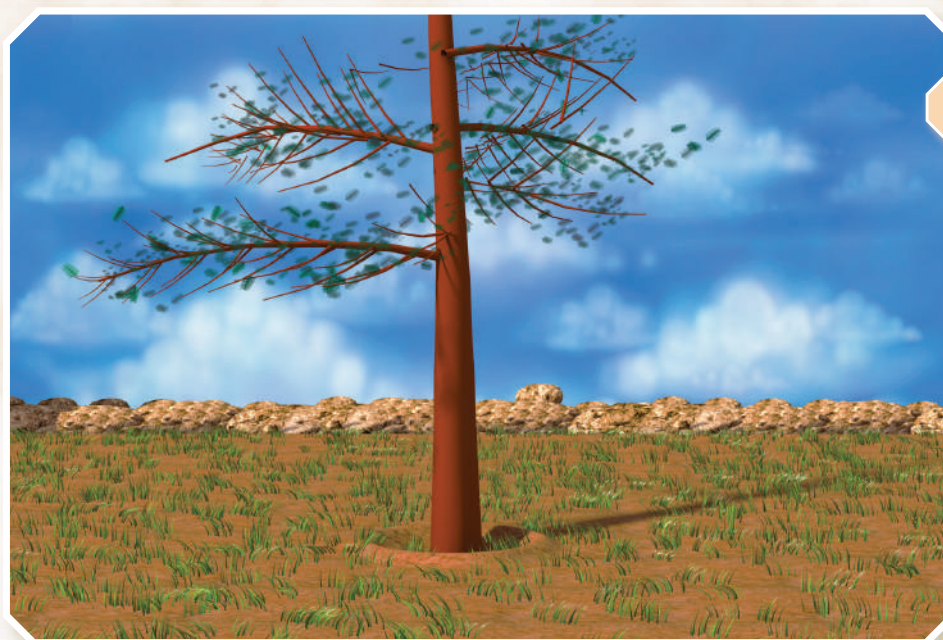


30

דף ה' ע"ב

גמ', עצם כשעורה.

(בתמונה: קופסת גפרורים, להמחשת
גודל השעורה).

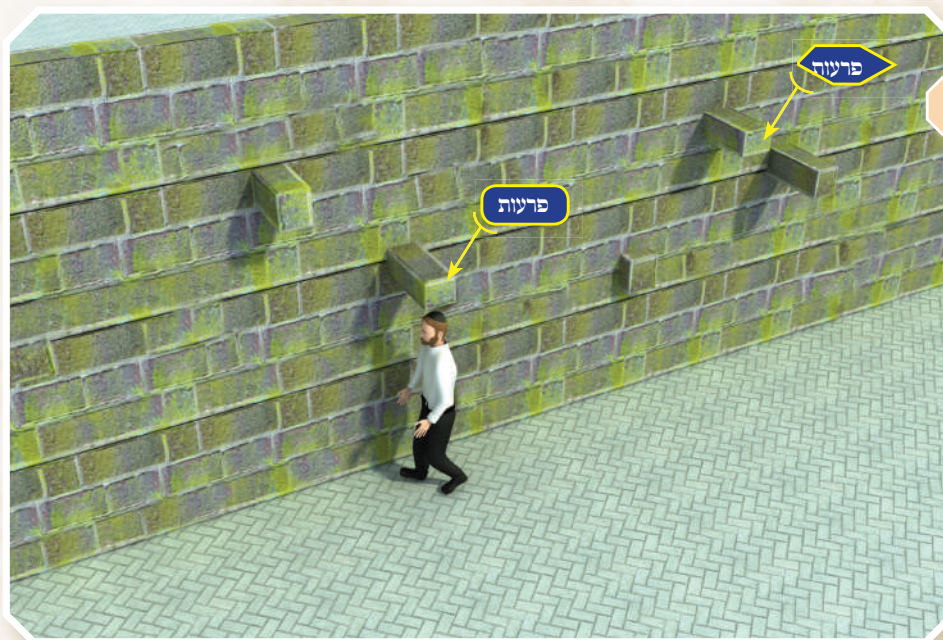


31

דף ה' ע"ב

גמ', ואלו הן הספיקות
סככות וכו'. סככות – אילן
המיסך על הארץ.

ובכש"י, וטומאה תחת נוף אחד,
ואינו יודע תחת איזה נוף.



32

דף ה' ע"ב

גמ', ואלו הן הספיקות וכו'
ופרעות. פרעות – אבנים
פרעות היוצאות מן הגדר.

המאור המבואר

מסכת מועד קטן

פרק ראשון
משקין בית השלחין

דף ה' ע"ב - ו' ע"א

דף ה' ע"ב

33

גמ', מנפח אדם רש"י:
הסוך לשחוט פסחו בית הפרס
והולך.

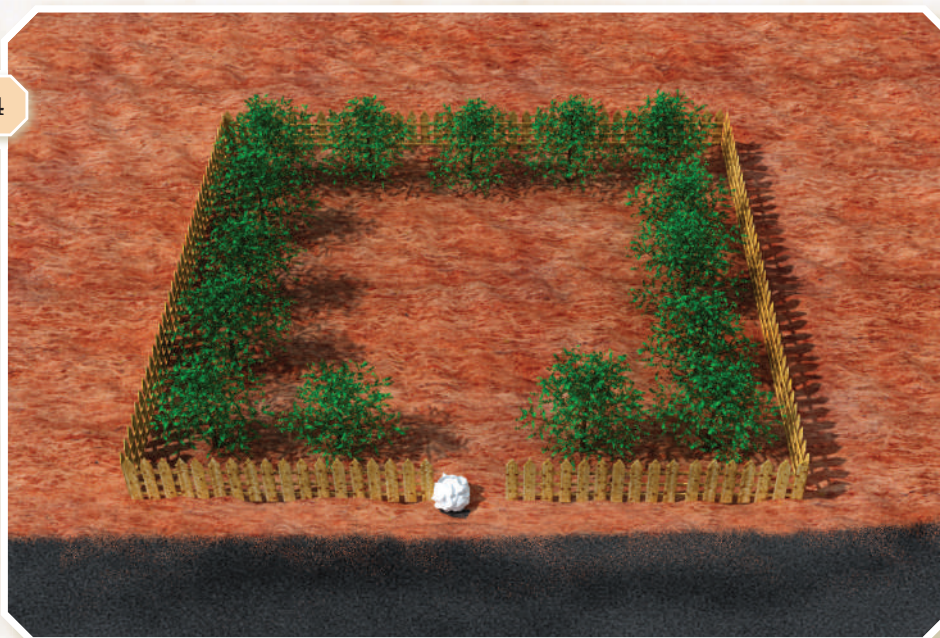
וברש"י, דאס יק ענש כשעורה
...מתפזר ברות.



דף ה' ע"ב

34

גמ', בעומדין על הגבולין.

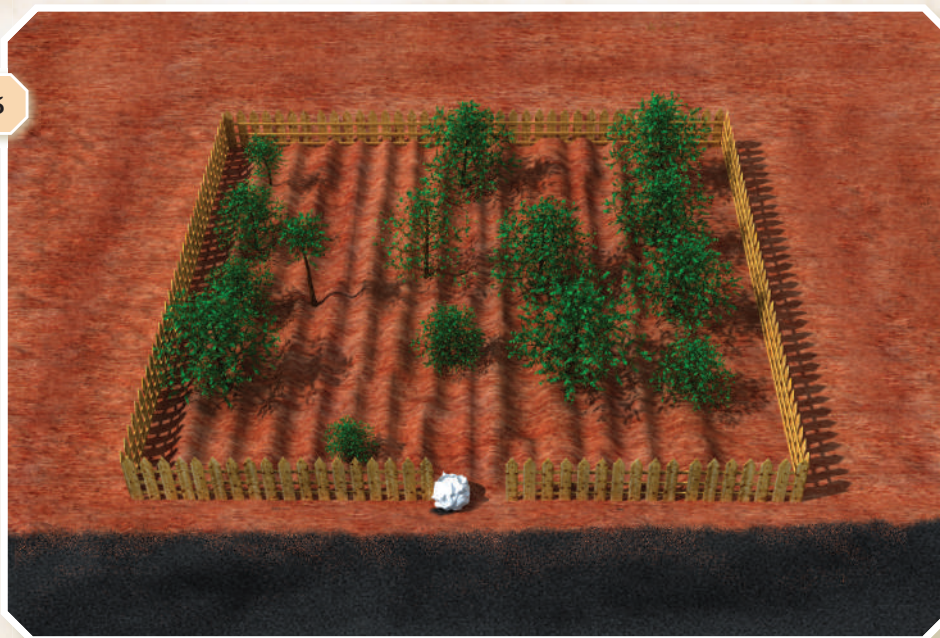


דף ו' ע"א

35

גמ', במסובכין.

וברש"י, שאינן שומדין בשורה אחת
סביב הגבולין, אלא מעורבין בכל
השדה.





36

דף ו' ע"א

גמ', מצא אבן מצויינת
בסיד. תחתיה טמא.

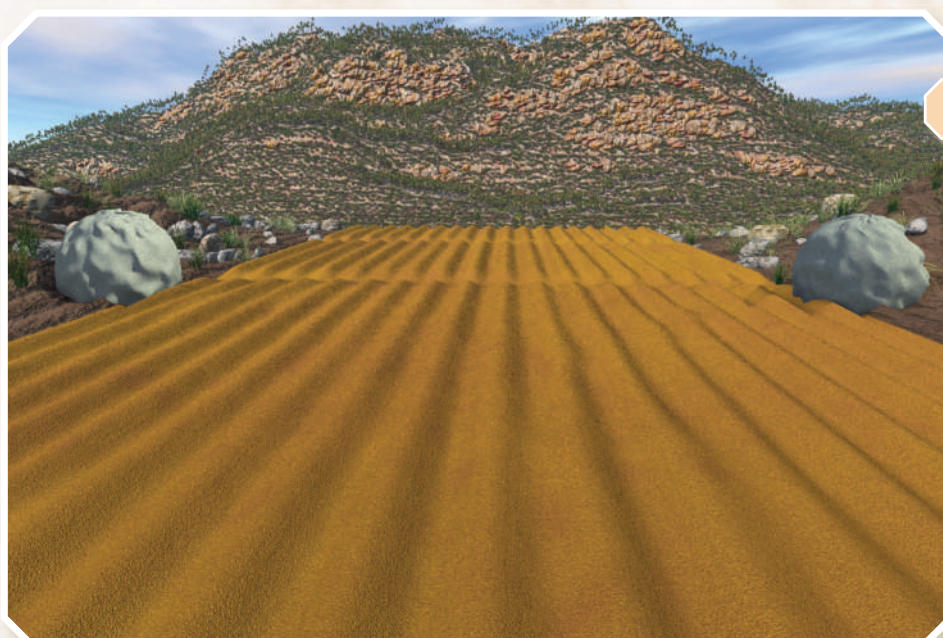
ובכ"ז, דאינו צריך להרחיק הליון
מן האבן לפי שהאבן גבוהה על גבי
קרקע, ורואה את הליון מיד קודם
שהא נוגע בו.



37

דף ו' ע"א

גמ', שתים - אם יש סיד
ביניהן, ביניהן טמא.



38

דף ו' ע"א

גמ', שתים - אם יש חורש
ביניהן, ביניהן טהור.



41

דף ו' ע"ב

גמ', כמו שבלול תמוס
יהלך.

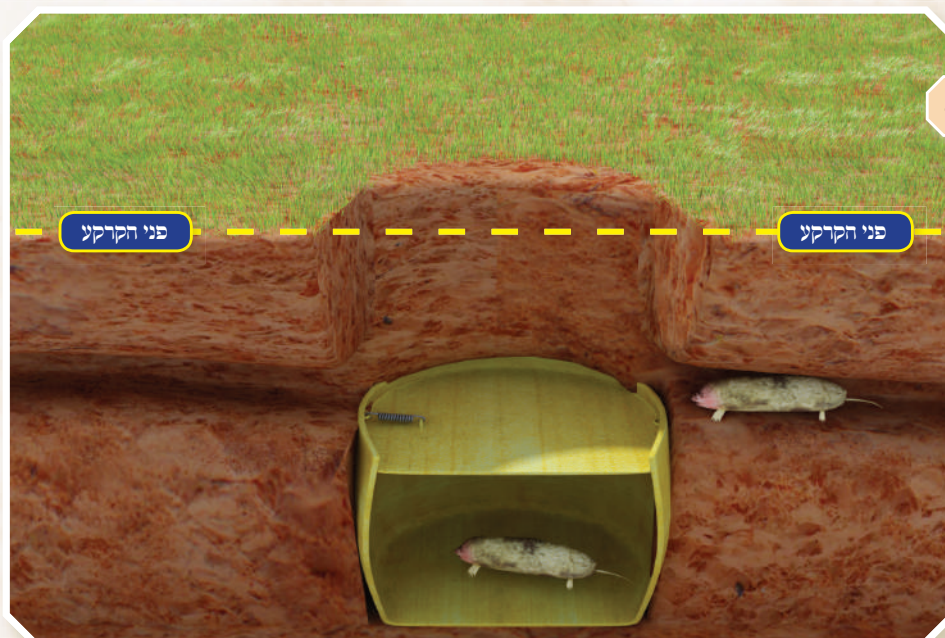
ופרש"י, כשיולא חוץ מגרתיקו ריחות
נופלות ממנו עד שהוא נימות.



42

דף ו' ע"ב

גמ', והוא דליכא גשרא,
והוא דליכא גמלא, והוא
דליכא מצורא.



43

דף ז' ע"א

גמ', חופר גומא ותולה בה
מצודה.

המאור המבואר

מסכת מועד קטן

פרק ראשון
משקין בית השלחין

דף ז' ע"א

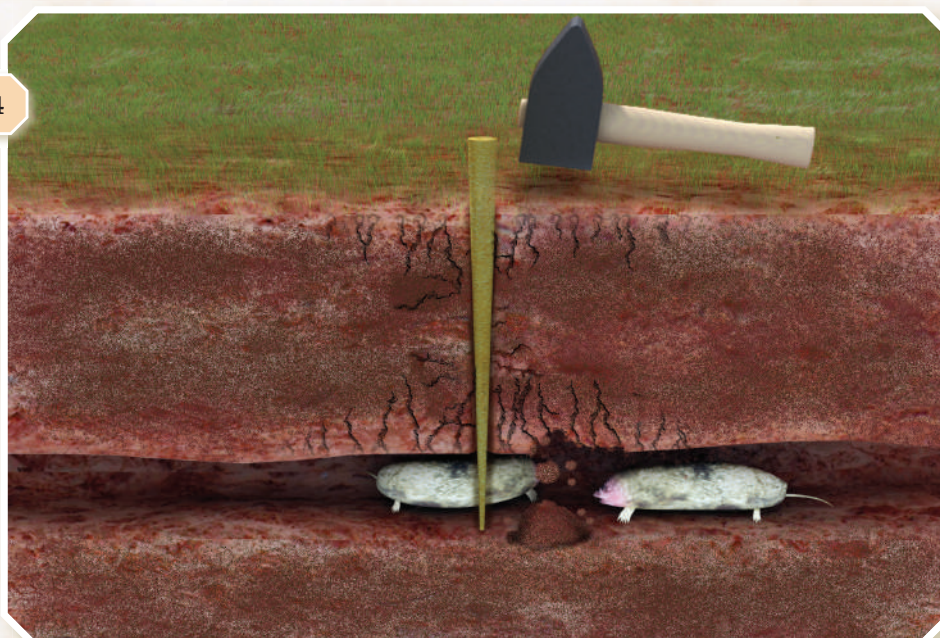
דף ז' ע"א

44

גמ', כיצד שלא כדרכו,
נועץ שפוד ומכה
בקורדום.

ובכש"י, ומרדה האדמה וממנך
אותן.

האדמה מתפוררת מהכאות הקורנס
ומוחצת אותם.



דף ז' ע"א

45

גמ', ומקרין את הפירצה
וכו' בהוצא רש"י, ענפי דקל
ודפנא.

ובכש"י, וקעביד גדר מדפנא, ומגדל
אותה מהווי הדקל.



דף ז' ע"א

46

גמ', במתניתא תנא, צר
בצרור - רש"י: מניח אבנים זה
על גב זה, ואינו טח בטיט.





47

דף ז' ע"א

גמ', כותל הגוזה לרשות
הרבים.

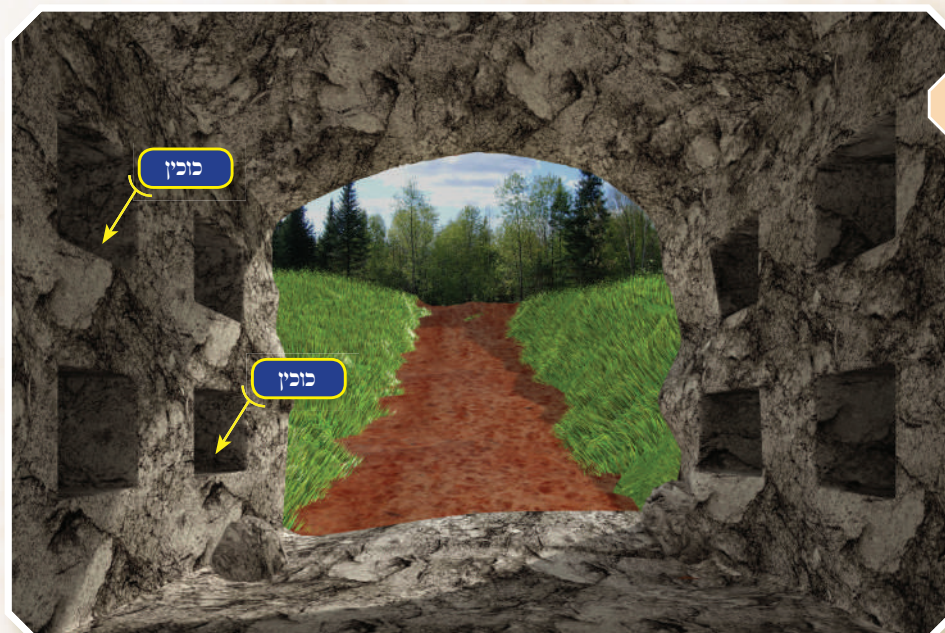
ובכ"ז, שוחה ונטוי.

דף ז' ע"א

נחלקו התנאים במשנה, אם מותר להראות נגעים לכהן בחול המועד. הגמרא מבארת כי לא נחלקו בכל מצב, ומבררת את אופן מחלוקתם.

מציב הגעתו אל הכהן	הדעות החולקות	רבי מאיר	רבי יוסי	רבי (לסובר צוותא דאשתו עדיף)	רבי (לסובר צוותא דעלמא עדיף)
טהור	לא יראה - כי הכהן יטמאו או לכל הפחות יסגירו, ושמחת החג תושבת.				
סוף הסגר ראשון	יראה - כי גם אם יראה הכהן סימן טומאה אין הוא חייב לומר זאת מיד ויכול להשהות את פסקו עד לאחר החג ¹ .				
סוף הסגר שני	יראה, כי אין הכהן חייב לפסוק מיד.	לא יראה, כי אחר הסגר שני אין הכהן יכול להשהות החלטתו.	יראה, כי עד כה (בימי ההסגר) אסור היה להיות עם אשתו ² , ואילו בימי טומאתו המוחלטת מותר. לכן גם אם הכהן יטמא, לא תושבת השמחה.	לא יראה, כי עד כה (בימי ההסגר) מותר להיות בחברת אנשים ³ , ובימי טומאה יושב מחוץ למחנה. לכן אם יטמאו הכהן תושבת שמחתו.	לא יראה, כי עד כה (בימי ההסגר) מותר להיות בחברת אנשים ³ , ובימי טומאה יושב מחוץ למחנה. לכן אם יטמאו הכהן תושבת שמחתו.
מוחלט	יראה, אין הכהן חייב לפסוק מיד ⁴ .		לא יראה, כי עד כה (בימי חלוטו) מותר באשתו, ובימי הספירה, אחר שהכהן מטהרו - אסור. ואם יטהרו הכהן, יצטער.	לא יראה, כי עד כה (בימי חלוטו) מותר באשתו, ובימי הספירה מותר לבוא בין אנשים, לכן אם יטהרו הכהן תגדל שמחתו, ואף אם לא יטהרו, אינו מגדיל את צערו.	לא יראה, כי עד כה (בימי חלוטו) מותר באשתו, ובימי הספירה מותר לבוא בין אנשים, לכן אם יטהרו הכהן תגדל שמחתו, ואף אם לא יטהרו, אינו מגדיל את צערו.

1. עפ"י תוספות. 2. כך היא שיטת רש"י - ועיין תוס'. 3. כך היא שיטת רש"י - ועיין תוס'. 4. ע"פ תוספות.



48

דף ח' ע"ב

מתני', אין חופרין כוכין.
ובגמ', כוכין בחפירה.

ופי רע"ב, במערה שתחת הקרקע.

מערה זו חצובה בהר.

המאור המבואר

מסכת מועד קטן

פרק ראשון
משקין בית השלחין

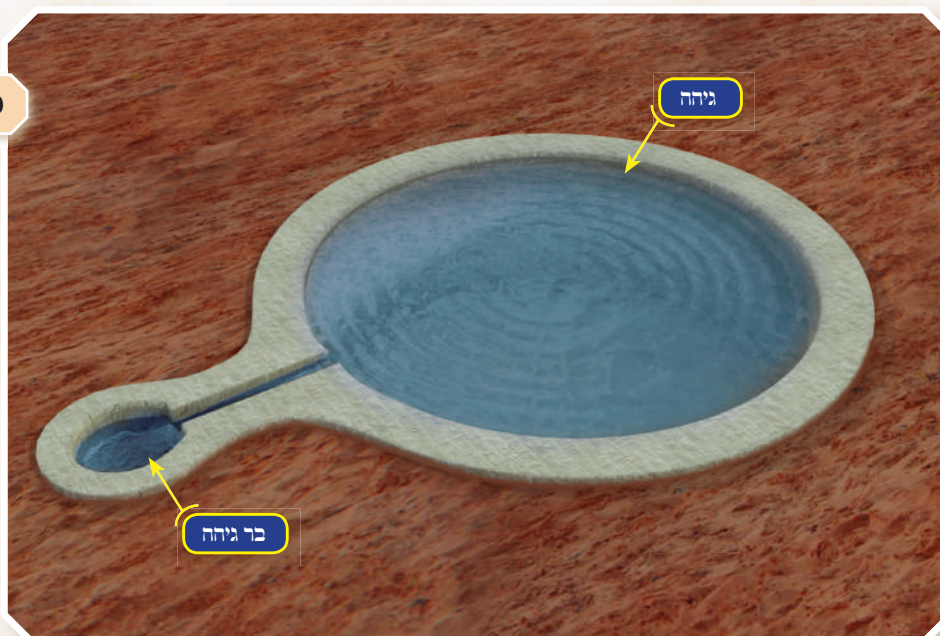
דף ח' ע"ב - ט' ע"א

דף ח' ע"ב

49

גמ', גיהא ובר גיהא.

וברש"י, בריכה גדולה שמשקין
בחלר וכו'. בר גיהא – בריכה
קטנה שמשקין סמוך לגדולה, כדי
שיכנסו המים היוצאים מן הגדולה
וכו' ונכנסין לקטנה.



דף ח' ע"ב

במשנה מבואר כי אין לשאת נשים במועד. הגמרא מביאה ברייתא בה נאמר, כי בערב החג מותר להתחתן.
נחלקו האמוראים בטעם הדבר.

הדעות החולקות	טעם האיסור - במועד	טעם ההיתר בערב המועד
רב יהודה אמר שמואל וכן רבי אלעזר בשם רבי אושעיא או בשם רבי חנינא	"אין מערבין שמחה בשמחה" (כך למדים משלמה המלך שהפריד את שמחת חנוכה בית המקדש, משמחת חג הסוכות).	עיקר שמחת הנישואין היא יום אחד ובבוא המועד לא תתערב בו שמחה.
רבה בר רב הונא רב דניאל בר קטינא אמר רב	כי יעסוק בשמחת אשתו, והפסוק מצווה "ושמחת בחגך" – ולא באשתך.	כנ"ל
עולא	טרחא במועד אסורה, והנישואין כרוכים בטרחא.	עיקר שמחת הנישואין היא יום אחד ובבוא המועד לא תגרם טרחא.
רבי יצחק נפחא	"מפני ביטול פריה ורביה" כלומר, אם יתירו לערוך נישואין במועד, ידחו אנשים את נישואיהם עד המועד, כדי לחסוך בהוצאות הסעודה.	לא ידחה אדם את נישואיו מפני רצונו לעורכם בערב החג, שהוא יום אחד ושמא לא יעלה הדבר בידו. אך דוחה לרגל שנמשך שבעה ימים, ובאחד מהם ודאי יעלה בידו לערוך הנישואין.

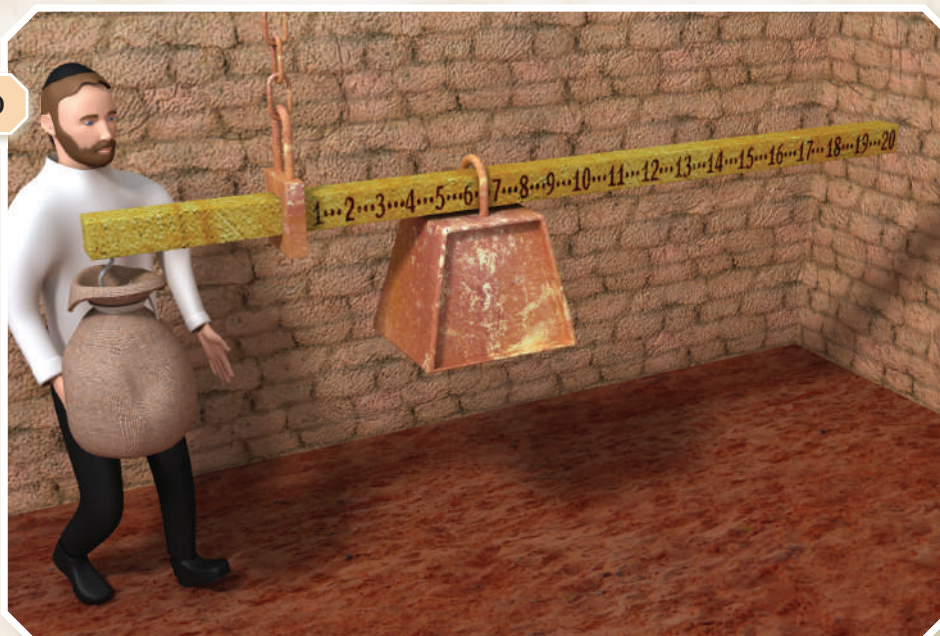
דף ט' ע"א

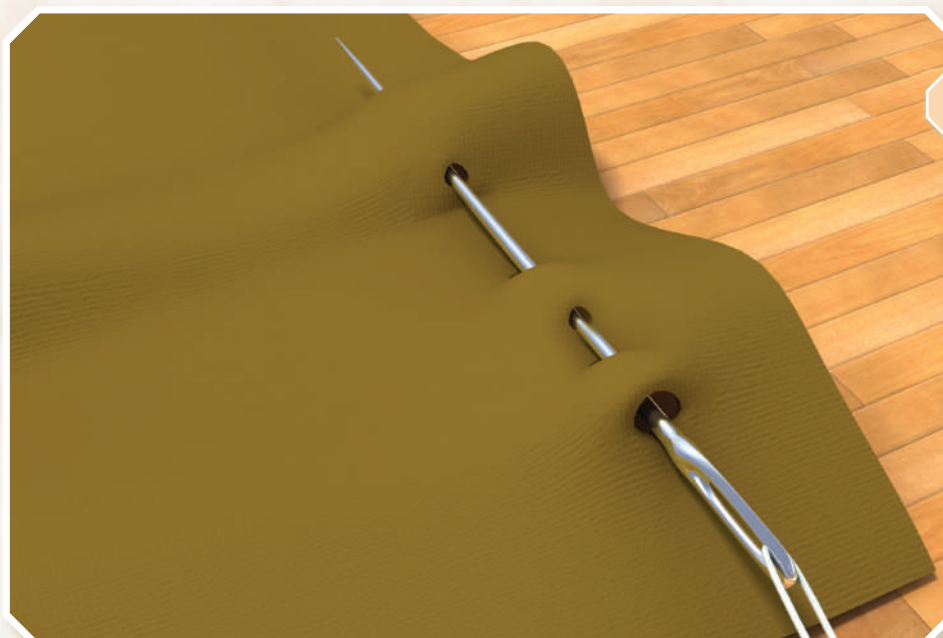
50

גמ', פלס מעגל דרכיך

וברש"י, כלומר שקול מלות.

בלשון המקרא פלס הוא משקל כעין
זה – עי' רד"ק ישעיהו מ' פס' ב;
ורע"ב מס' כלים פ"ב מ"ב.



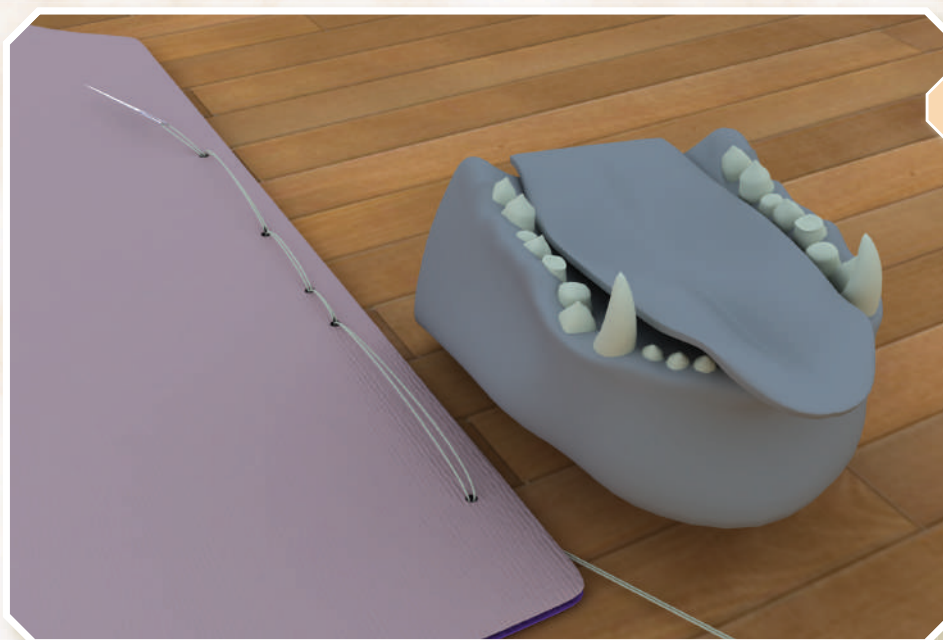


51

דף י"א ע"א

גמ', היכי דמי הדיוט וכו',
כל שאינו יכול להוציא
מלא מחט בבת אחת.

וברש"י, כשהוא תופר, תוחב
תחיבות הרבה כמלא אורך
המחט וכו'.



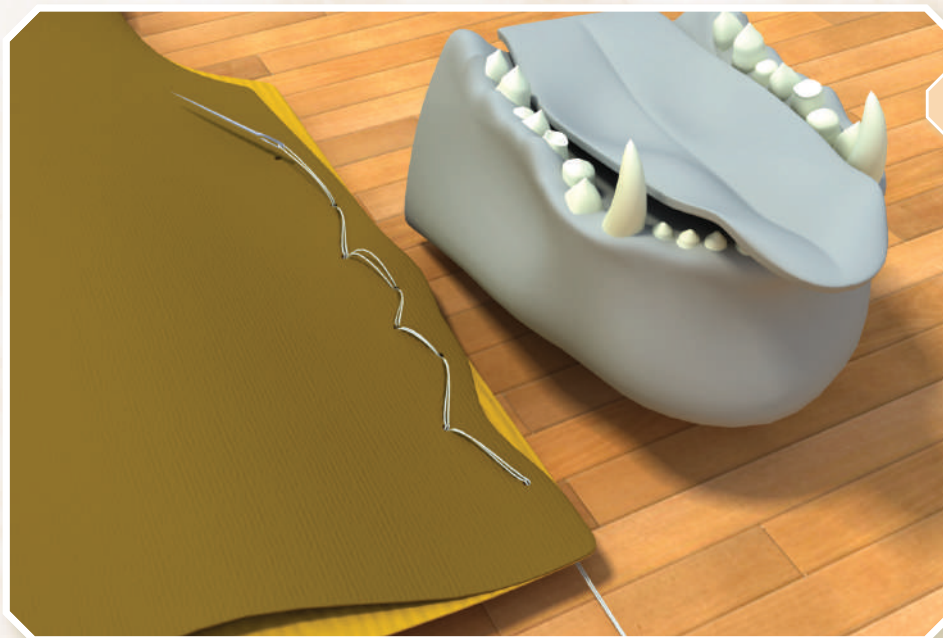
52

דף י"א ע"א

גמ', רבי יוחנן אמר מפסיע.

וברש"י, שאינו תופר ביושר, אלא
מפזר התפירה וכו' רחוקות זו מזו
כשיני הכלב.

ופי ר"ח, כלומר מדלג.



53

דף י"א ע"א

גמ', רבה בר שמואל אמר
שיני כלבתא.

וברש"י, שתוחב המחט פעם אחת
למעלה ופעם אחת למטה וכו'.

דף י' ע"א

54

גמ', בסרגין - שתי וערב.
וברש"י, שאורגין מטה של חבלים
בשתי וערב.



דף י' ע"א

55

גמ'. וממתחין - שתי בלא
ערב.
וברש"י, שמופתח השתי ואינו אורג
בה הערב.



דף י' ע"א

56

גמ', שאם היה רפוי
ממתחו.
וברש"י, והיו החבלים רפויין ותלוין
למטה שאינן מתוחין.





57

דף י"א ע"א

גמ', המטה - משיסרוג בה
שלושה בתים.

וברק"י, שהקטי כבד מתות, ולורג
בה שלשה בתי נירין דערב.



58

דף י"א ע"א

גמ', כיון דאפשר לממלייה
במאני, לא טרחין.

ופי ר"ח, אפשר למלאות רפיון חבלי
המטה בכסתות הרבה.

דף י"א ע"א

משנתינו (ח' ע"ב) עוסקת בדין עשיית מיטת חבלים הקלועים שתי וערב בחול המועד.
הגמרא דנה בפירוש המשנה ומוסיפה להביא ברייתא בה ישנה דעה נוספת.

הדעות החולקות	ר' מאיר	ר' יוסי	יש אומרים
מפשילין (גדילת החבלים - ייצורם)	אסור	אסור	אסור
מסרגין	מותר	אסור	אסור
ממתחין	מותר	מותר	אסור אפילו למתוח את הרפוי, כיון שזוהי טרחה ללא צורך שהרי אפשר לשים תחתיה כרים וכסתות.
מחלוקת אמוראים מהו "מסרגין" ו"ממתחין"			
הדעות החולקות	ר' חיא בר אבא ור' אסי		
	חד אמר	חד אמר	וחד אמר
מסרגין	שתי וערב	(בהו"א: שתי בלא ערב) למסקנה: שתי וערב	
ממתחין	שתי בלא ערב	מתיחת חבלים רפויים	

המאמר המבואר

מסכת מועד קטן

פרק ראשון
משקין בית השלחין

דף י' ע"א

דף י' ע"א

59

מתני', תנור.

ובבב"י, תוכו חלול – מקום שפיתת
שתי קדירות.

(לגירסת הגהות הב"ח - ראה
תמונה 61)



דף י' ע"א

60

מתני', תנור.

ובבב"י שבת (לח ע"ב) פירש: ק"ר
למעלה ורחב למטה.



דף י' ע"א

61

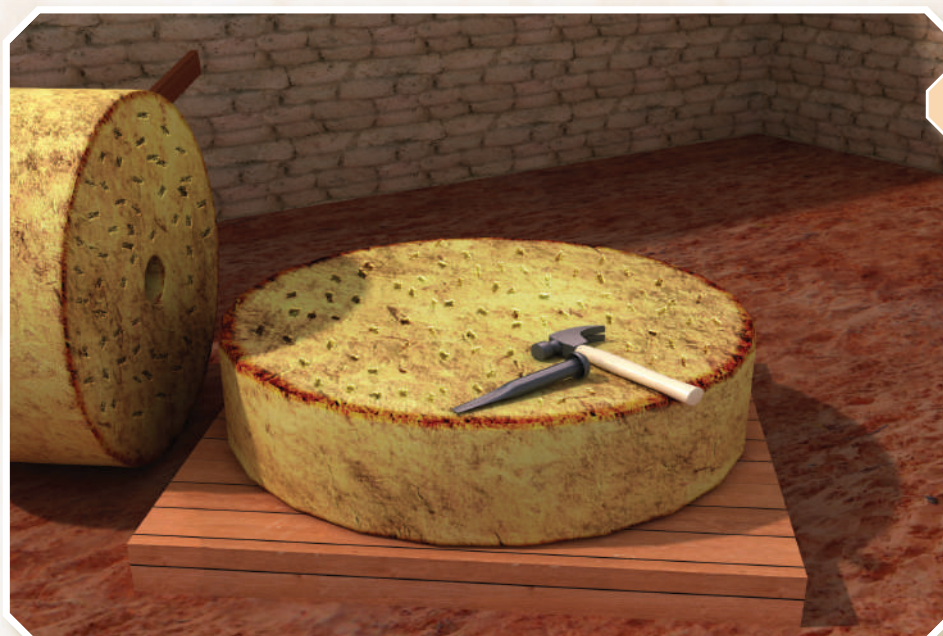
מתני', וכיריים.

ובבב"י, כירה – מקום שפיתת
קדירה אחת.

(ובבבב"י ל"ח ע"ב פירש"י: כירה י"ז
בה שפיתת שתי קדירות).

(ראה תמונה 59)





62

דף י"א ע"א

גמ', מנקר ריחיא.

וברק"י, שכשהיא ישנה וחלקה וכו'
מנקרין אותה וכו' כדי שלא יהא שזה
כדי שיפרכו החיטים תחתיה.

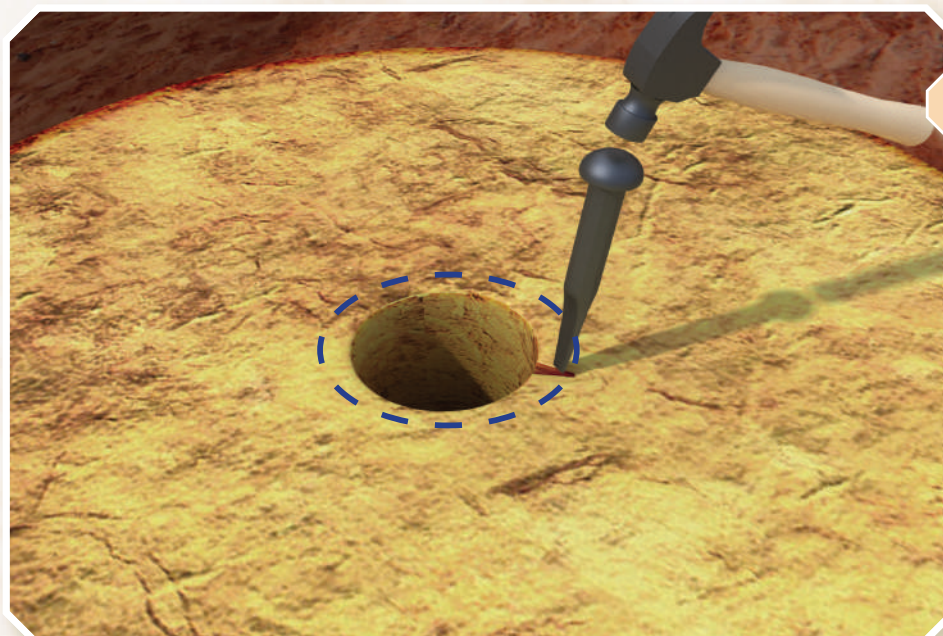


63

דף י"א ע"א

גמ', בת עינא.

וברק"י, נקב שמוקין באמצע
הריחים שהתבואה נופלת לתוכה.



64

דף י"א ע"א

גמ', בעי לארווחי טפי
פורתא.

המאור המבואר

מסכת מועד קטן

פרק ראשון
משקין בית השלחין

דף י"א - ע"ב

דף י"ע"א

משנתנו דנה בדין בניית ריחיים בחול המועד באופן שיבואו לידי שימוש לצורך מאכלי החג, ונחלקו בזה התנאים.

הדעות החולקות	בריחים חדשות		כיבוש בישן
	העמדה	כיבוש	
תנא קמא במשנה וחכמים בבביתא	מעמידים וגומרים מלאכתם	מותר	מותר
רבי אליעזר	מעמידים ולא גומרים מלאכתם		מותר
רבי יהודה	מעמידים וגומרים מלאכתם	אסור	מותר
יש אומרים		אסור	מותר
הסבר מושגים			
"ריחים"	"מעמידים"	"מכבשין" (בחדש)	
		רב יהודה	רב יחיאל
אבן משוננת בתחתיתה המונחת על גבי אבן וביניהן חטים הנטחנות עם סיבוב האבן העליונה. בראש האבן העליונה קיים חור דרכו שופכים את החטים.	העמדת אבני ריחים חדשות זו על גבי זו	שינון תחתית האבן העליונה	חירור האבן העליונה, לשפיכת החטים
		רב יהודה	רב יחיאל
		חידוש השינון של אבן ריחים עליונה שנשחקה	הרחבת החור לשפיכת החטים באבן העליונה

דף י"ע"א

65

גמ', סוס שרוכב עליו וכו' מותר ליטול צפרנים בחולו של מועד.

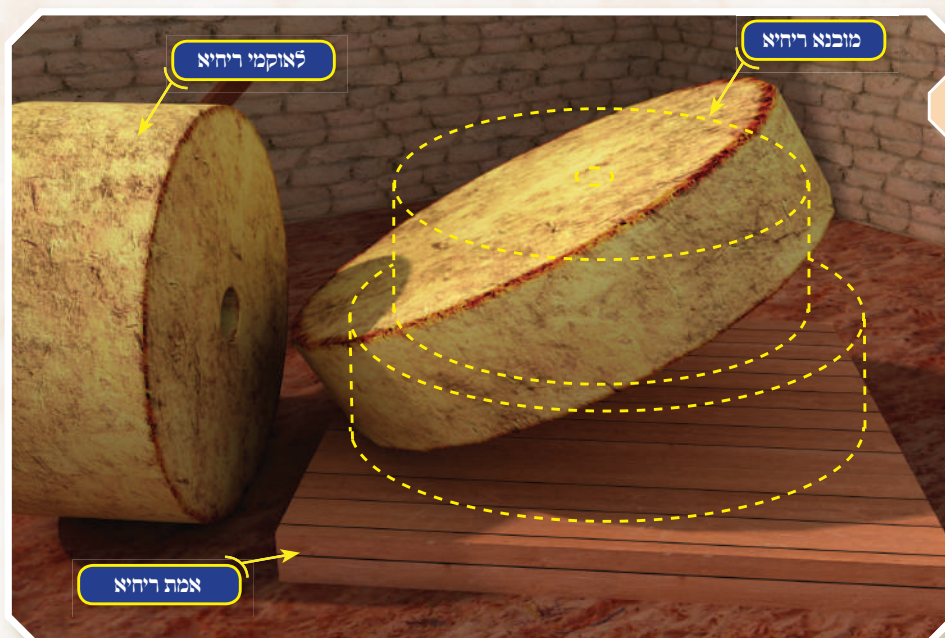


דף י"ע"ב

66

גמ', חמרא דריחיא.
ובכש"י, שהיו טוחנים אגב תמורים.





67

דף י"ע"ב

גמ', ולאוקומי ריחיא,
להקים הריחים זו על גב זו.
ולמיבני ריחיא ולמיבני
אמת ריחיא.



68

דף י"ע"ב

גמ', לסרוקי סוסיא.
וברש"י, במסרק של ברזל.



69

דף י"ע"ב

גמ', ולמיבני אקרפיטא.
וברש"י, מה שמשימין התבואה
לתוכו לפני הסוסים.

המאמר המבואר

מסכת מועד קטן

פרק ראשון
משקין בית השלחין

דף י' ע"ב - י"א ע"א

דף י' ע"ב

70

גמ', מוליא במוליא וברש"י:
נוטל העפר ממקום גבוה
ומניחו קס על גבי מקום גבוה.
ונצא בנצא, וברש"י, שחופר
במקום נמוך ומניחו במקום נמוך.

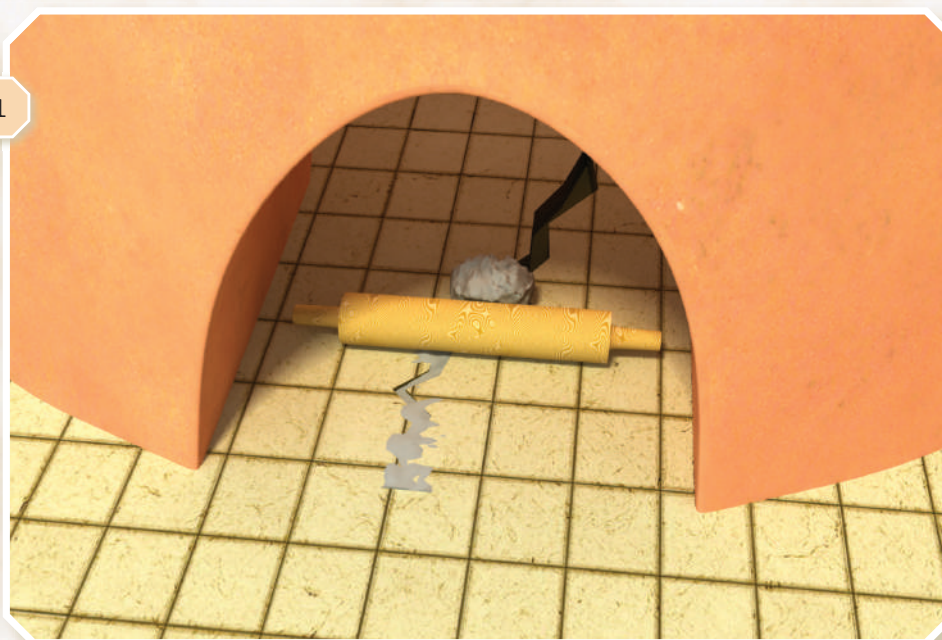


דף י"א ע"א

71

מתני', שפין את הסדקין
שבתור ומעגילין אותן
במעגילה.

וברש"י, שגוללן על קרקעות התור
עץ גדול, עגול כדי לסתום הסדקין.



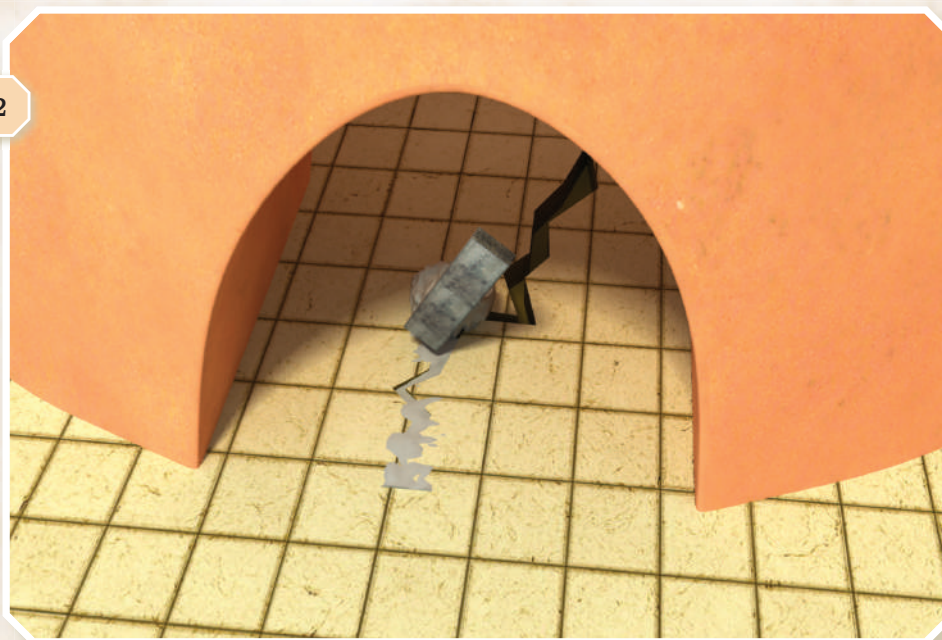
דף י"א ע"א

72

מתני', שפין את הסדקין
וכו' ביד.

וברש"י, שלוקח בידו עץ ובוטטין
ביד על התור לסתום הסדקים.

(לגירסת הב"ח: ביד היינו בכף ידו).



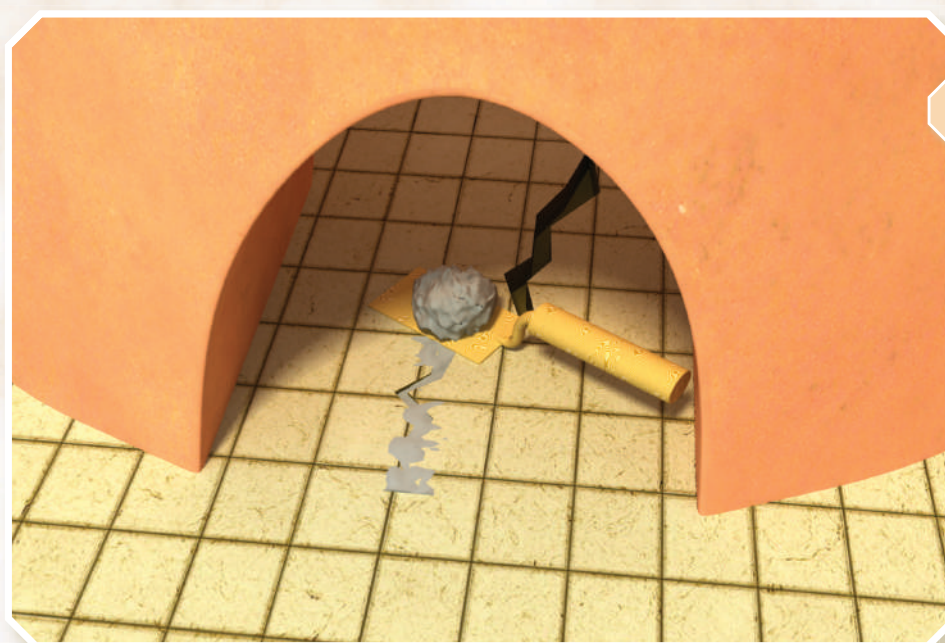


73

דף י"א ע"א

מתני', שפין את הסדקין
וכו' וברגל.

ובכ"ש, בועט ברגלו על קרקעות
התנור.

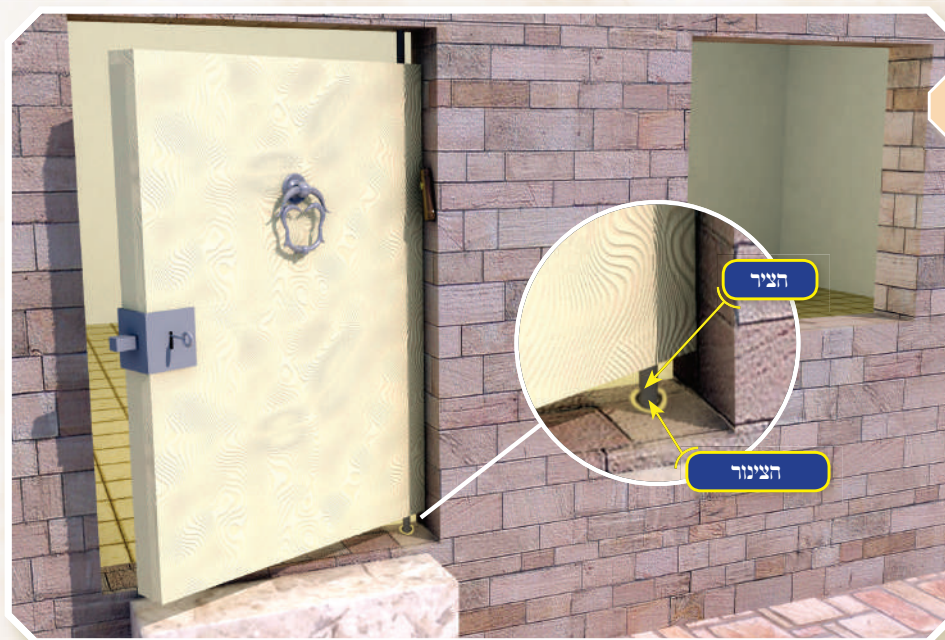


74

דף י"א ע"א

מתני', אבל לא במחלצים.

ובכ"ש, עץ כמין חגל, שדוחקו
במעזיבה (טיח) לסתום הסדקין.



75

דף י"א ע"א

מתני', הציר רגל הדלת.
והצינור הוא החור שבאסקופא
התחתונה והקורה (משקוף)
והמנעול והמפתח.

המאמר המבואר

מסכת מועד קטן

פרק ראשון
משקין בית השלחין

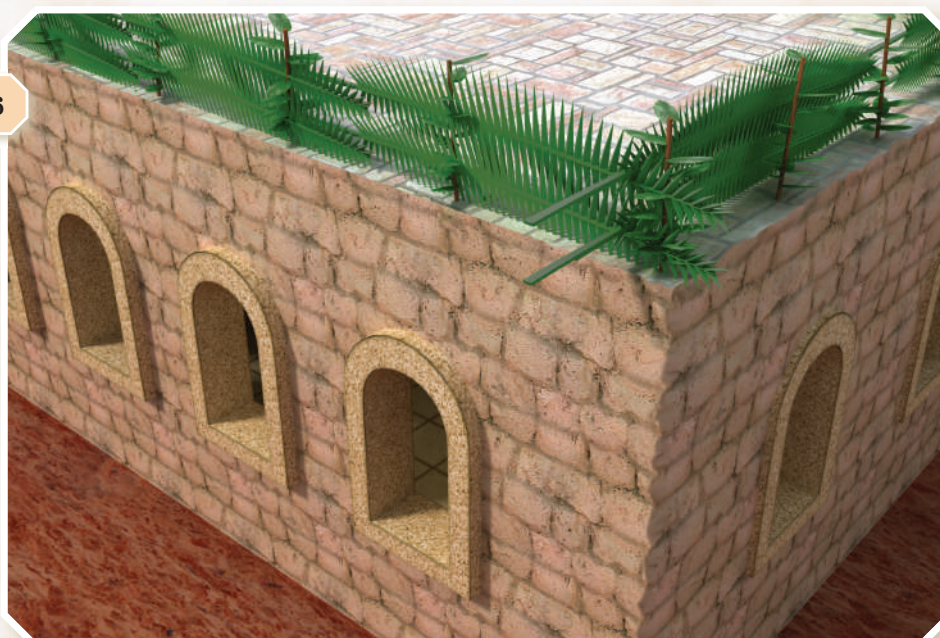
דף י"א ע"א - ע"ב

דף י"א ע"א

76

גמ', בהוצא דופנא.

ובכש"י, הו"י דקל. דופנא – עבדי
לחיים של גדר.



דף י"א ע"א

77

גמ', צר בצרור ואינו טח
בטיט.



דף י"א ע"ב.

78

מתני, טוען קורה ראשונה.

ובכש"י, וסוחט עליהן הקורה פעם
אחת.



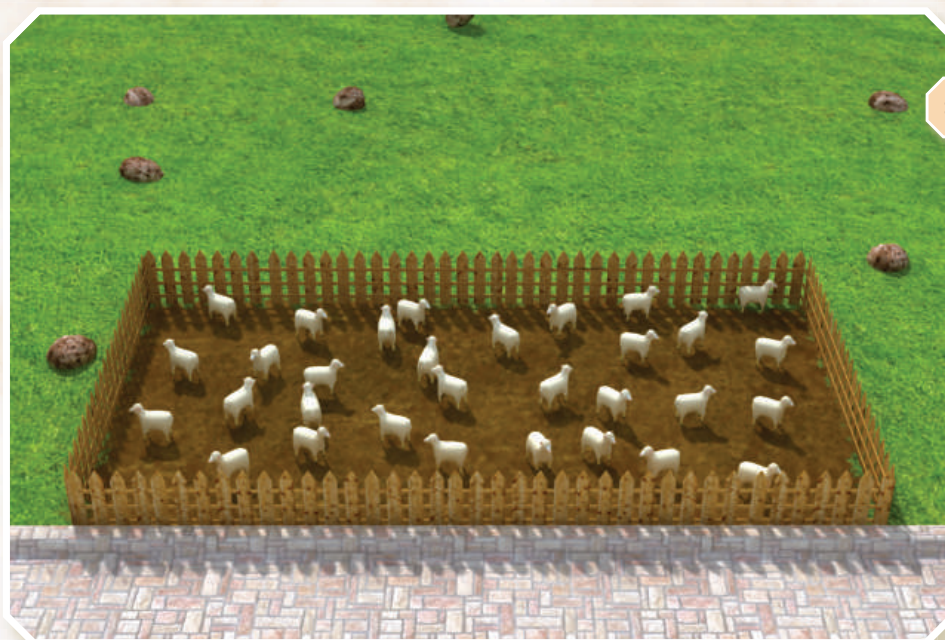


79

דף י"א ע"ב

גמ', גמלא דתורא.

וברק", למד בקר.

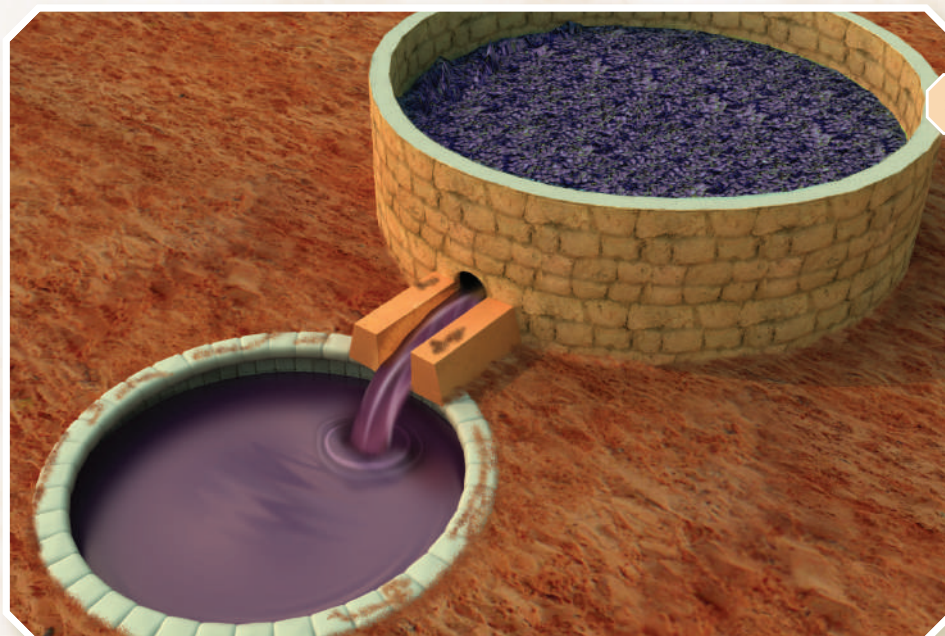


80

דף י"ב ע"א

גמ', אין מדיירין.

וברק", מכניסין בהמה לשדה כדי
שיוציאו זבל ומזבלין השדה.



81

דף י"ב ע"א

מתני', שהיה יינו בתוך
הבור.

וברק", שלפני הגת, אוחו כלי שהיין
נופל בו מן הגת קרוי בור.

ופי' רע"ב, חפירה שתחת הגת
מסוידת בסיד לקבל את היין.

דף י"ב ע"א

82

מתני', עושה לו לימודים.

ובבב"י, אינו יכול לגוף כדרכו אלא
שיחפס (בנסרים).



דף י"א ע"ב - י"ב ע"א

במשנה זו נחלקו תנאים בדינו של אדם ששם את זיתיו בבית הבד כדי לעשות מהם שמן, ואחר כך התחייב באבלות, האם רשאי לעסוק במלאכה בתקופת האבל. כמו כן, מי שנאנס ולא הספיק לגמור את מלאכתו לפני המועד - האם יכול להמשיך במלאכתו במועד. במשנה בעמוד הבא נחלקו אותם תנאים גם במי ששם את יינו בתוך חביות, אם רשאי לסוגרם באבלות ובמועד, ובביאור מחלוקתם נחלקו אמוראים כדלהלן.

האמוראים שנחלקו בדעתם	הדעות החולקות		ר' יהודה	רבי יוסי
	במועד	ביתם		
רב שישא בריה דרב אידי (וכן מפורש בברייתא)	במועד	ביתם	מוניח פעם אחת את הקורה הסוחטת על הזיתים, כדי שלא יתקלקלו הזיתים.	ממשיך לסחוט השמן כדרכו ואף סוגר את החביות ¹
	באבל	ביתם	סוגר את החבית בנסרים בלבד	סוגר כדרכו במגופה
		ביתם	אחרים עושים כנ"ל בעבורו, אולם הוא בעצמו אסור.	אחרים עושים כנ"ל בעבורו, אולם הוא בעצמו אסור.
רב אשי	במועד ובאבל	ביתם	מוניח פעם אחת את הקורה הסוחטת על הזיתים, כדי שלא יתקלקלו הזיתים.	ממשיך לסחוט השמן כדרכו ואף סוגר את החביות
		ביתם	סוגר את החבית בנסרים בלבד	סוגר כדרכו במגופה

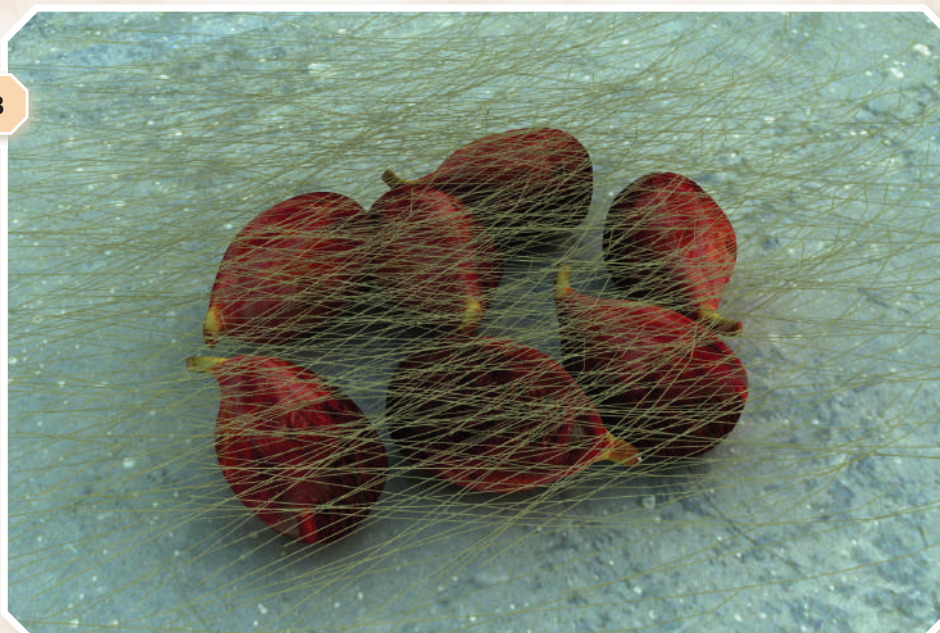
1. ראה תוספות דף י"א ע"ב ד"ה רבי יוסי.

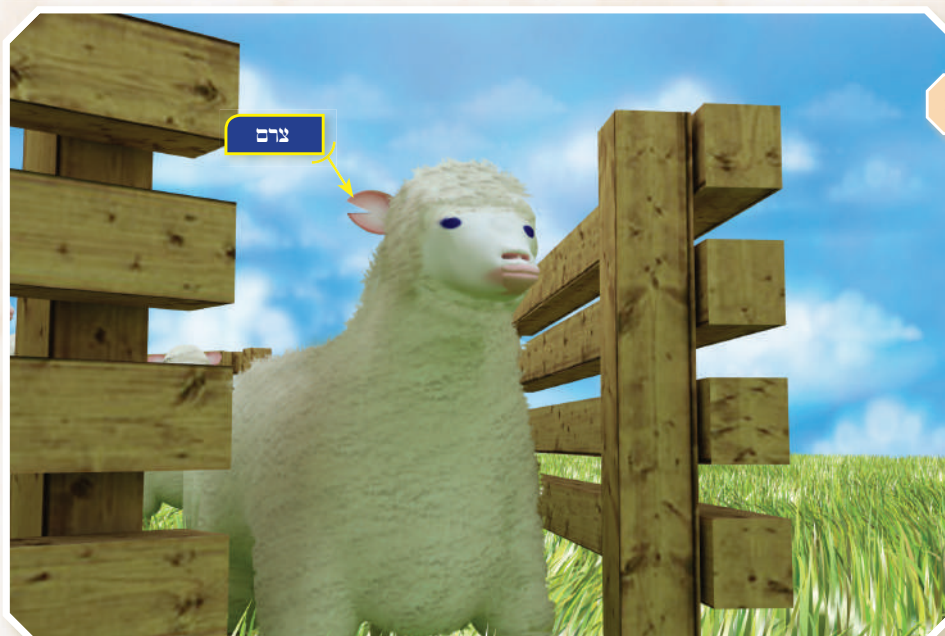
דף י"ב ע"ב

83

גמ', בשלמא כיתנא חזי
לחפיפה.

ובבב"י, לכסות בו מאכל כגון
תאנים.





84

דף י"ג ע"א

גמ', צרם און בכור,
וברק"י, חתך מאזנו מטנו.



85

דף י"ג ע"א

גמ', כותל הגוהה לרה"ר.



86

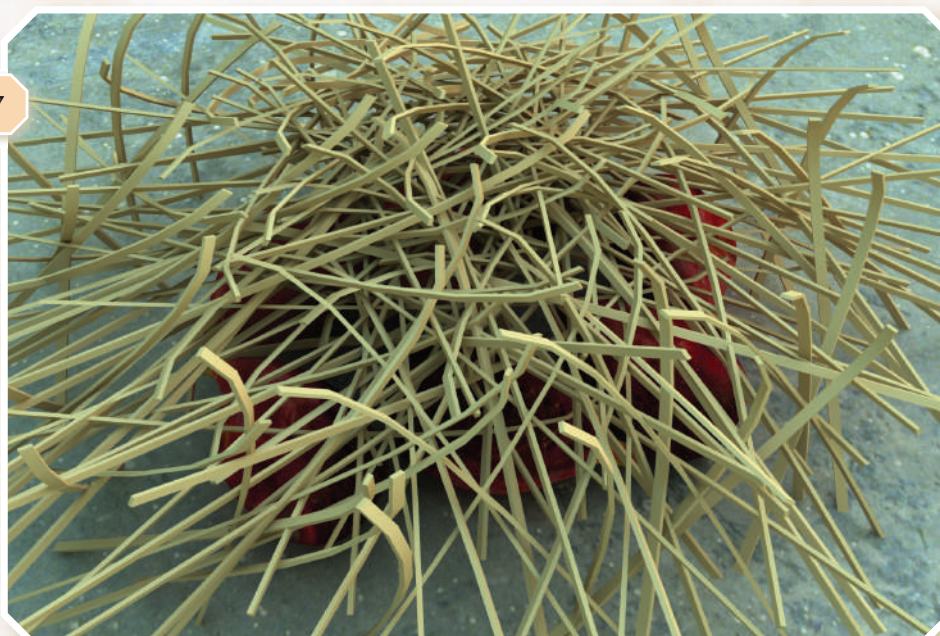
דף י"ג ע"ב

גמ', מוחפין - אקלושי.
וברק"י, שמכסהו בענפים
מרוחקין זה מזה.

דף י"ג ע"ב

87

גמ', מעבין - אסמוכי.
וברק"י, הענפים סומך זה לזה,
דהוי כסוי גמור.



דף י"ג ע"ב

המשנה מביאה שתי מחלוקות תנאים. הגמרא מסתפקת בפירושהם ופושטת מבריינות.

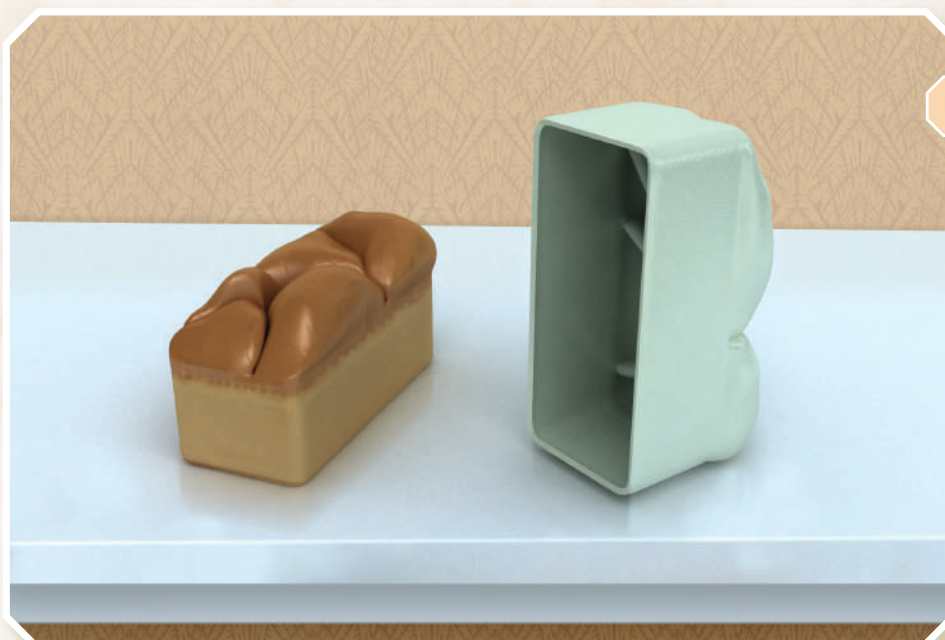
אפשרות א' להסבר	אפשרות ב' להסבר (וכך הבריינות)			
לכסותם כיסוי חלקי בענפים המרוחקים זה מזה	לכסותם כיסוי גמור בענפים הסמוכים זה לזה	"מותר לחפותן בקש"	תנא קמא	"מחפין את הקציעות" כיסוי תנאים המתנייבשות בשדה.
לכסותם כיסוי גמור בענפים הסמוכים זה לזה	מותר גם לאספם לערמה, שיהיה נח לכסותם.	"אף מעבין"	רבי יהודה	
כפשוטו		"מוכרים / עושים בצנעה לצורך המועד"	תנא קמא	"מוכרי פירות כסות וכלים" (לצורך המועד) "ציידים, והדששות" (כותשי חטים) "והגרסות" (כותשי פולין)
מעיקר הדין מותר גם בפרהסיא, והם החמירו על עצמם לעשות בצנעה.	מעיקר הדין מותר רק בצנעה, והם החמירו על עצמם לא לעשות כלל.	"הם החמירו על עצמם"	רבי יוסי	

דף י"ג ע"ב

88

גמ', מעבין - עושה אותו
כמין כרי.
וברק"י, מכנסין אותן ביחד כדי
שהיה נוחין לכסות.





89

דף י"ד ע"א

גמ', 'יאמרו כל הסריקין
אסורין, סריקי בייתוס
מותרין.

ובכ"ז, לפי שהיה לו דפוס.



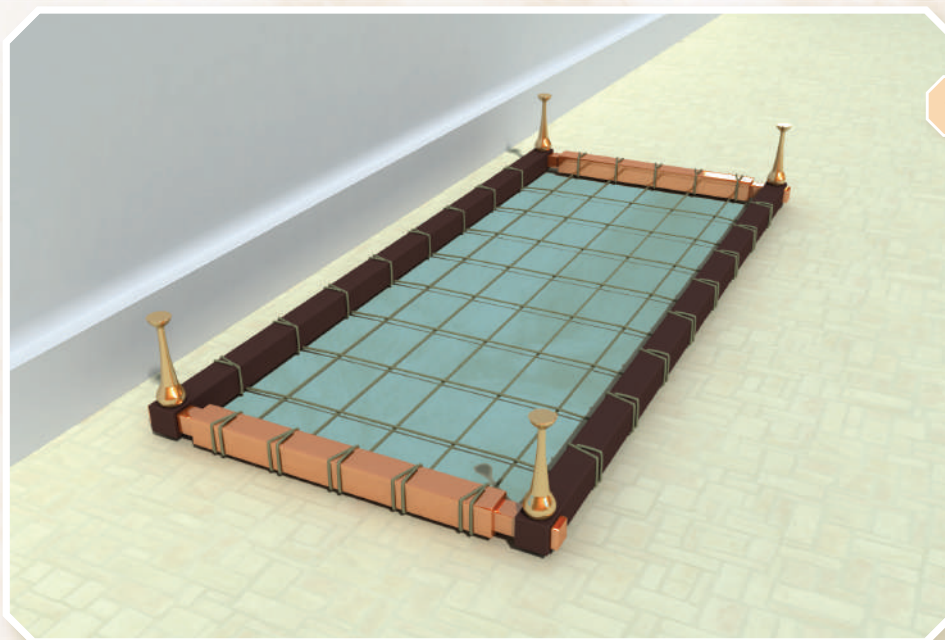
90

דף ט"ו ע"א

גמ', אבל חייב בעטיפת
הראש.

פי' הרמב"ם (הל' אבלות פ"ה הל'
י"ט): והסודר שמכסה בו ראשו עוטה
במקצתו מעט על פיו.

כתב רמ"א (שו"ע יו"ד סי' שפ"ו):
שכיום אין נוהגין כן.



91

דף ט"ו ע"א

גמ', אבל חייב בכפיית
המטה.

המאמר המבואר

מסכת מועד קטן

פרק שלישי
ואלו מגלחין

דף י"ז ע"א - י"ח ע"ב

דף י"ז ע"א

92

גמ', כי טיחיא בתנורא.
ובכש"י, כשומן שטוחין את התנור
ונבלע בתוכו.



דף י"ז ע"א

93

גמ', אחתיה בכדא.
ובכש"י (י"ז ע"ב), תקע בתוך הכד
ולא ישמעו.



דף י"ח ע"ב

94

גמ', מטפחות הספָּרִים.
ופי רע"ב, כסות שנותנין למסתפר
בין כתפיו מפני השיער.





דף י"ח ע"ב

95

גמ', מטפחות הספרים.

עיין במהרש"א, שלפי גירסת התוספות יתכן שהכוונה לספר תורה.

ראה בתוספות חדשים על המשניות בשם טור וב"י, ובתוספות רע"א שם.



דף י"ט ע"א

96

גמ', באבן.

ובכש"י, שתולה בחוט, כדי שיוכל לשחררו יפה.

בתמונה: טווה גיזי צמר סרוק.



דף י"ט ע"א

97

גמ', בפלך.



דף י"ט ע"א

מחלוקת לגבי כתיבת תפילין ומזוזות במועד.

הדעות החולקות	רבי יהודה			ר' יוסי
	לעצמו	לעצמו	לעצמו	לעצמו
כתיבת תפילין ומזוזות	לאחרים	אסור אפילו בחינם ¹ , אולם מותר להערים ולמכור לאחרים את התפילין שכתב לעצמו.	בחינם מותר, בשכר אסור.	מותר אפילו בשכר, כדי שיוכל לקנות את צרכי החג ברווח.

מחלוקת לגבי טוויית ציצית במועד.

טוויית תכלת לציצית	ר' אליעזר	חכמים	ר' יהודה בשם ר' אליעזר	ר' יהודה בשם חכמים
	על ירכו מותר, אך לא באבן (תליית אבן בראש החוט למוותחו, כדי שיהיה שזור יפה).	מותר גם באבן	מותר גם באבן, אך לא בפלך (גלגל מיוחד לטוויית חוטים).	מותר גם בפלך ²

1. על פי תוספות.

2. עיין "משנה ברורה" סימן תקמ"ה ס"ק י"א, כי בגלגל שנשמע קולו בעת טווייתו - אסור.

דף י"ט ע"א - ע"ב

במשנה מבואר, כי הרגל מבטל דיני אבלות שהתחילו לנהוג בהם קודם הרגל. אולם אם עדיין לא התחיל לנהוג את האבלות אין הרגל מבטל את חיובו מלהתאבל. פרטי הדינים העולים מכך ומחלוקת התנאים בזה בטבלה שלהלן.

הדעות החולקות הנידון	רבנן		אבא שאול	
	ביום השלישי והשביעי	לא	ביום השלישי	לא
האם מקצת היום ככולו	ביום השלושים	כן	ביום השביעי וביום השלושים	כן
הרגל מבטל את השלושים לגמרי, או שיש מקרים שאסור לגלח אחר הרגל	"ימים לא בטלו" הרגל מבטל את האבלות, לכבוד הרגל, אולם אם לא גילח לכבוד הרגל שוב לא הותרו לו הימים שאחר הרגל.		"ימים בטלו" כשם שאם התחיל אבלות "שבעה" קודם הרגל שוב אינו נוהג "שבעה" אחר הרגל, כך דין השלושים שבטל לגמרי בפרוס הרגל - אין לנהוגו שוב אחר הרגל.	

דף כ"א ע"א

הנחת תפילין בימי האבל, וחייב חליצתן בפני פנים חדשות.

	הדעות החולקות	רבי אליעזר	ר' יהושע	להלכה	
				עולא	רבא
יום ראשון		אסור להניח	אסור להניח	אסור להניח	אסור להניח
יום שני	הנחה	אסור להניח, שנאמר ¹ "וַיִּתְּמוּ יָמֵי בְכִי אֲבֶל מִשָּׁה".	מניח, שנאמר ² "וַאֲחֵרֶיֶתָהּ יָמִים קָרָה".	מניח	מניח ³
	חליצה כשבאו פנים חדשות		חולץ	חולץ וכשילך יניחם שוב	אינו חולץ
יום שלישי	הנחה	מניח	מניח	מניח	מניח
	חליצה כשבאו פנים חדשות	אינו חולץ	חולץ	אינו חולץ	אינו חולץ

1. דברים ל"ד, ח. 2. עמוס ח, י. 3. ע"פ רבינו חננאל.



98

דף כ"ב ע"ב

גמ', רצה מבדיל קמי שפה
שלו.

וברק"י, שאינו בשפה שלפני האור
וכו', וקורע תחתיה.



99

דף כ"ב ע"ב

גמ', רצה אינו מבדיל.

וברק"י, אלא קורע של בית האור.



100

דף כ"ב ע"ב

גמ', שולל לאחר שבעה,
ומאחה לאחר שלושים.

וברק"י, מאחה – תופר כדרכו.

דף כ"ד ע"א

101

גמ', חזרת קרע לאחוריו.



דף כ"ד ע"א

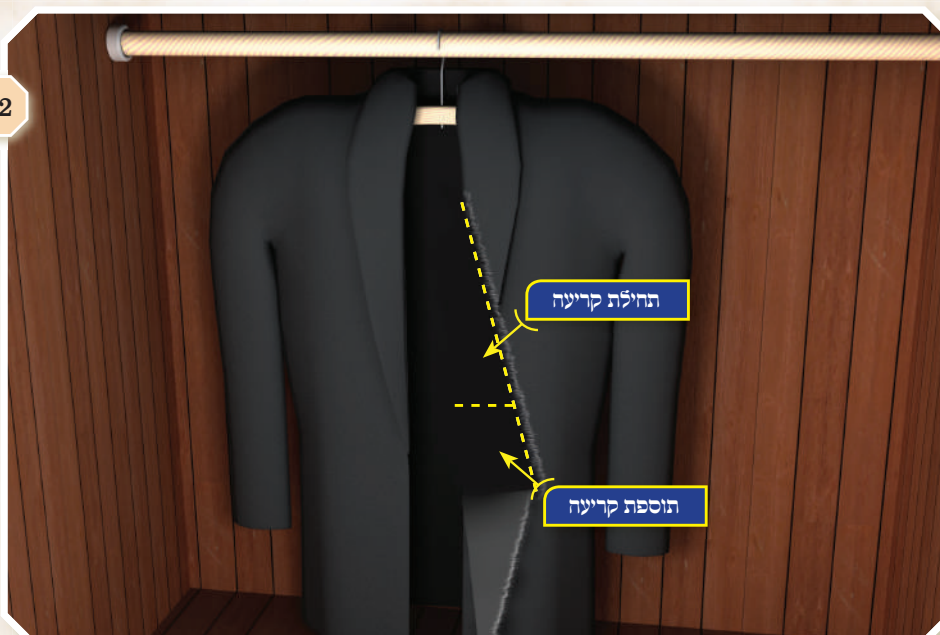
שמואל סובר כי אין אבילות נוהגת בשבת, אך רשות ביד כל אדם לנהוג מנהגי אבילות גם בשבת. אולם מנהגים שרק האבילים נוהגים בהם, אסור לנהגם בשבת בפרהסיא. על חלק מהדינים שפירט שמואל נחלקו אמוראים.

הדעות החולקות		שמואל		הדעות החולקות
הטעם	הדין	הטעם	הדין	
עטיפת אבל אינה משונה, יש הרבה בני אדם המתהלכים כך, ואין זה נראה אבילות בשבת.	רב: מותר לגלות ראשו, אך אינו חייב.	אין דרך בני אדם לעטוף את כל ראשם - כעטיפת האבילים, ואם לא יפרע ראשו יראה כמתאבל בשבת.	חייב	פריעת הראש (גילוי הראש מעטיפתו)
		רק אבל הולך בבגד קרוע. ואסור לנהוג אבילות בפרהסיא	חייב	חזרת הקרע לאחוריו (שלא יראה הקרע)
		רק אבל כופה את מיטתו. ואסור לנהוג אבילות בפרהסיא	חייב	זקיפת המטה (שלא תהיה הפוכה)
אבילות בצנעא נוהגת בשבת	רבי יוחנן: אסור	אין אבילות בשבת כלל	מותר	תשמיש המטה
		אין האבילות ניכרת, שהרי יש שהולכים בלא נעלים.	מותר אך אינו חייב	נעילת הסנדל
		גם אם לא ירחץ אין האבילות ניכרת	מותר אך אינו חייב	רחיצת ידיו ורגליו במים חמים לפני שבת

דף כ"ו ע"ב

102

גמ', תחילת קריעה וכו' ותוספת וכו'.





דף כ"ו ע"ב

103

גמ', מרחיק שלש אצבעות
וקורע.



דף כ"ו ע"ב

סוגייתנו עוסקת באדם שמת לו קרוב בתוך ימי אבלותו, האם קורע קרע חדש בבגדו,
או שמא מוסיף על הקרע שיש בבגדו. נחלקו בדבר אמוראים, וכדלהלן.

רבי יהודה בן בתירא		תנא קמא	
תוספות	רש"י	מגדיל את הקרע הקיים ואין צריך קריעה חדשה	מת אביו וקרע ואחר כך מת בנו
קורע קריעה חדשה	קורע קריעה חדשה		
מגדיל את הקרע הקיים ואין צריך קריעה חדשה	כנ"ל	כנ"ל	מת בנו וקרע ואחר כך מת אביו
קורע שני קרעים. אחד על אביו ואמו ² ואחד על אחיו ואחותו.		קורע על כולם קריעה אחת	שמוע בבת אחת שמתו אביו ואמו, ואחיו ואחותו

כמה יש לקרוע.

רבי יוסי וכן פסק עולא	רבי יהודה	רבי מאיר	הדעות החולקות
טפח	שלש אצבעות	טפח	קריעה ראשונה
כל שהוא	כל שהוא	עוד שלש אצבעות	תוספת קריעה באבלות נוספת

מתי מוסיפים על הקרע הקיים ומתי צריך לקרוע קריעה חדשה.

רב מתנה ומר עוקבא		
חד אמר	חד אמר	חייבים קריעה חדשה
בתוך שלשים מותר רק לשלול (תפירה עראית) את הקרע, ואין התוספת נראית כקרע אחר.	בתוך שבעה כיוון שהקרע עדיין קיים, התוספת נראית כקרע אחד.	
לאחר שלשים מותר לאחות את הקרע הישן, ועתה בקורעו ניכרת הקריעה.	לאחר שבעה מותר לשלול את הקרע, וכשקורע את השליל ומוסיף כל שהוא, ניכרת הקריעה החדשה.	אפשר להוסיף על הקרע הקיים

1. הובא בתוספות ד"ה לפי. 2. עיין ריטב"א פירוש אחר.

דף כ"ז ע"א

104

גמ', ערסא דצלא וכו'.
וברק"י, מכניס רצועות מן חורי
עלי המטה.



דף כ"ז ע"א

105

גמ', מטה סירוגה על גבה.
וברק"י, והעור כפול על העץ.



דף כ"ז ע"א

106

גמ', מטה שנקליטיה
יוצאין - זוקפה ודיו.
וברק"י, ענים יוצאין מתוקנין
למראשותיו ולמרגלותיו.

